

Samenwerking in de beroepskolom

Regioportret Noord-Kennemerland

Introductie

Voor u ligt het Regioportret voor de regio Noord-Kennemerland. In het Regioportret beschrijven en typeren we de samenwerking op het gebied van de aansluiting in de beroepskolom vmbo-mbo-hbo in deze regio.

Het doel van het Regioportret is tweeledig:

- Het portret is bedoeld voor de partijen in de regio zelf om hen te informeren over de stand van zaken in de regio en om hen mogelijk te wijzen op de sterke en minder sterke punten in de samenwerking. Daarmee kan het Regioportret een nuttig instrument vormen voor de partijen in de regio zelf om hun activiteiten verder vorm te geven.
- Het Regioportret is daarnaast ook een instrument om de ontwikkelingen in een regio zichtbaar te maken voor derden. Het biedt zicht op good practices, nuttige ervaringen en kennis en schetst een beeld van afzonderlijke activiteiten in hun regionale context.

Voor *Het Platform Beroepsonderwijs*, dat de portretten heeft laten maken door het Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt, is het een instrument om de samenwerking rondom de versterking van de beroepskolom zichtbaar te maken en om zo beter in te kunnen spelen op vragen en ontwikkelingen.

Vooraf aan dit Regioportret werden twee pilots gemaakt in de regio Den Haag en de regio Twente, die nog op de website van *Het Platform Beroepsonderwijs* terug te vinden zijn. Met de ervaringen uit deze twee pilots zijn de eerste twee officiële Regioportretten voor de Regio Noord-Kennemerland en de regio Zuidoost-Brabant gemaakt.

Het ontstaan van dit Regioportret heeft een *interactieve component*, dat wil zeggen: op basis van interviews is een eerste conceptportret opgesteld. Dit concept is voorgelegd aan een aantal contactpersonen in de regio - meestal de personen die ook geïnterviewd zijn - met de vraag of de inhoud van het portret klopt met hun eigen waarneming en analyse en met de vraag of de conclusies en aanbevelingen voor hen van nut kunnen zijn. Met de reacties uit deze *terugkoppeling* is het portret verder verbeterd en aangescherpt. Het Regioportret is een momentopname, maar biedt ook zicht op meer duurzame ontwikkelingen en problemen.

Een woord van dank namens *Het Platform Beroepsonderwijs* gaat naar alle personen die hebben meegewerkt aan het tot stand komen van dit regioportret.

Het Platform Beroepsonderwijs
Johan van der Horst

Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt
Ton Eimers

Inhoud

1. Typering van de regio	5
2. Activiteiten en effecten	8
2.1 Aansluitingsthema's en activiteiten	8
2.2 Effecten	10
3. Vmbo-mbo	13
3.1 Activiteiten en effecten	13
3.2 Aandachtspunten	15
3.3 Sterke punten	15
4. Mbo-hbo	16
4.1 Activiteiten en effecten	16
4.2 Aandachtspunten	17
4.3 Sterke punten	17
5. Onderwijs-arbeid	19
5.1 Activiteiten en effecten	19
5.2 Aandachtspunten	19
5.3 Sterke punten	20
6. Samenwerking	21
6.1 Samenwerking binnen de netwerken	21
6.2 Kracht van de netwerken	24
Bijlage: Overzicht netwerken	
1. Overzicht aansluitingsnetwerken	28
2. Korte beschrijving per netwerk	29
3. Contactgegevens sleutelfiguren	54

1. Typering van de regio

Regioafbakening

De regio Noord-Kennemerland is een gewest, een samenwerkingsverband van gemeenten. Samen met de gewesten West-Friesland en Kop van Noord-Holland vormt Noord-Kennemerland de regio Noord-Holland Noord. Het gewest Noord-Kennemerland bestaat uit negen gemeenten: Alkmaar, Heerhugowaard, Langedijk, Bergen, Graft-De Rijk, Heiloo, Limmen, Akersloot en Schermer.

De korte beschrijving van de regio Noord-Kennemerland geeft direct al aan dat de regio in een nauwe samenhang met het omliggende gebied moet worden gezien. Dat geldt voor de beide andere gewesten in Noord-Holland Noord, maar evenzeer voor de zuidelijkere regio's Zaanstreek en Amsterdam.

De regioafbakening is - ook voor het doel van een Regioportret - een arbitraire kwestie. Voor het vmbo komt de regio grotendeels overeen met hun werkgebied. De relaties tussen mbo en hbo spelen zich echter grotendeels af op het niveau van de grotere regio (zelfs Noord-Holland en Flevoland). In het voorliggende regioportret is de regio Noord-Kennemerland, met Alkmaar en Heerhugowaard als belangrijkste centra, het uitgangspunt bij de beschrijving. Het doel van het regioportret is om samenwerkingsverbanden (netwerken) zichtbaar te maken en een inhoudelijke beschrijving en analyse van de activiteiten en samenwerking binnen de beroepskolom te geven. Daarbij zijn regiogrenzen niet maatgevend. Voor een belangrijk deel gaan de netwerkbeschrijvingen dan ook over samenwerking tussen partners in een wijder gebied. Het vertrekpunt is echter de betrokkenheid van en de betekenis voor onderwijs en arbeid in de regio Noord-Kennemerland.

Sociaal-economische achtergrond

De drie gewesten of subregio's hebben elk hun eigen sociaal-economische kenmerken. Behalve verschillen zijn er ook duidelijk overeenkomsten. Zo doet zich in alle drie de gewesten, wat werkgelegenheidsontwikkeling betreft, een verschuiving voor van de primaire en secundaire naar de tertiaire en quataire sector. Vooral

de landbouw en visserij kalven in snel tempo af, ook is er sprake van een geleidelijke maar forse sanering van traditionele industrietakken (onder meer olie-, chemie-, en kunststofindustrie)¹. Hier staat tegenover dat de werkgelegenheid in de financiële en zakelijke dienstverlening en gezondheidszorg/welzijnszorg het afgelopen decennium sterk is gegroeid, met name in de subregio Noord-Kennemerland. Het toerisme is overigens, door de aanwezigheid van belangrijke natuurgebieden en badplaatsen, nog steeds een belangrijke economische pijler. Noord-Kennemerland, met Alkmaar als centrum, heeft zich in de achterliggende periode ontwikkeld tot het economische kerngebied van Noord-Holland Noord.

De slinkende werkgelegenheid in de traditionele sectoren wordt, ondanks de forse groei van de dienstensector, nog onvoldoende gecompenseerd door de nieuwe economische dragers. Voor een deel komt dit door de huidige recessie. Toch is er meer aan de hand. Voor alle sectoren in de regio Noord-Holland Noord geldt namelijk dat de bedrijvigheid achterblijft bij het landelijke gemiddelde. Uit recent onderzoek van het Nederlands Economisch Instituut (NEI, 2001) naar de concurrentiekracht van regio's in Europees perspectief, kwam Noord-Holland Noord zelf als één van de zwakste regio's uit de bus. Dat de achterblijvende ontwikkeling van de regio zich tot op heden niet weerspiegelt in de werkloosheidscijfers - de participatiegraad ligt nog steeds hoger dan het landelijk gemiddelde - is te danken aan het camouflage-effect van de grote uitgaande pendel. Noord-Holland Noord is namelijk een regio die gekenmerkt wordt door een bijzonder groot negatief pendelsaldo. De uitgaande pendel, met name in de richting van Amsterdam, is veel groter dan de ingaande pendel.

Laaggeschoolden zijn in de regio Noord-Holland Noord duidelijk oververtegenwoordigd. De categorie hbo/universitair opgeleiden blijft beduidend achter bij het landelijk gemiddelde, ofschoon er wel verschillen zijn tussen de gewesten. In Noord-Kennemerland is het gemiddelde opleidingspeil bijvoorbeeld hoger dan in de Kop van Noord Holland. De relatief lage scholingsgraad van de

¹ Stichting Technocentrum Noord-Holland Noord (2003): Activiteitenplan 2004-2005

beroepsbevolking wreekt zich in toenemende mate op de vacaturemarkt, waar samenhangend met de kennisintensivering van de arbeid een steeds hoger opleidingsniveau wordt gevraagd. Daarnaast is er, ondanks de recessie, door de hoge vervangingsvraag ook in kwantitatieve zin sprake van een krappe arbeidsmarkt, zeker in de techniek.

Onderwijsinfrastructuur

In de regio Noord-Kennemerland zijn scholen voor vmbo, mbo en hbo gevestigd. Het belangrijkste roc in de regio is het Horizon College, met vestigingen in Heiloo, Heerhugowaard, Alkmaar en Hoorn. Het roc biedt opleidingen in de sectoren Zorg en Welzijn, Techniek, Economie, Handel en Dienstverlening en Educatie. Deze sectoren zijn over meerdere vestigingen verdeeld. De hogeschool INHOLLAND heeft een vestiging in Alkmaar. De hbo-instelling in Alkmaar is een van de fusiepartners binnen INHOLLAND. De locatie Alkmaar is nu een van zes hoofdvestigingen van INHOLLAND. De hogeschool INHOLLAND heeft ook een vestiging in Amsterdam en een aantal onderwijslocaties (ver) buiten de regio. Er zijn vmbo-scholen in Alkmaar en Heerhugowaard: vier scholen in Alkmaar (Petrus Canisius College, CSG Jan Arentsz, OSG Stedelijk Dalton College Alkmaar, OSG Willem Blaeu) en het Trinitas College in Heerhugowaard. Het AOC Clusius College heeft zowel een vmbo- als een mbo-afdeling.

In de naaste 'omgeving' van de regio Noord-Kennemerland zijn relevant:

- ROC Kop van Noord-Holland met mbo-opleidingen in Den Helder, Schagen en Den Burg.
- ROC Regio College met locaties in Zaandam en Purmerend.
- De Hogeschool van Amsterdam (HvA) met locaties in Amsterdam.

De regio kent behalve het mbo ook een aantal bedrijfsopleidingen. De belangrijkste zijn:

- Tetrix Bedrijfsopleidingen (branche metaalktro, vestigingen in Den Helder, Heerhugowaard en Zaandam).

- ESPEQ Opleidingsbedrijven Bouw/Hout
- Regionaal Opleidingsbedrijf Installatietechniek (ROI) Noord-Holland.

Overzicht netwerken

Het regioportret richt zich op samenwerking in de beroepskolom. Voor het portret zijn de belangrijkste netwerken of samenwerkingsverbanden in de regio in kaart gebracht. Het betreft voornamelijk sectoroverstijgende netwerken, dat wil zeggen netwerken die zich niet specifiek op één opleiding of branche richten. Het aantal opleidings- of branchespecifieke netwerken is te groot en divers om binnen het bestek van het regioportret beschreven te kunnen worden. In het portret zijn, zonder aanspraak op volledigheid, wel enkele van de belangrijkste van deze sectorspecifieke netwerken opgenomen. In het totaal zijn veertien netwerken in het onderzoek betrokken. De netwerken zijn in het portret ingedeeld in drie categorieën:

Netwerken samenwerking vmbo-mbo, die zich richten primair op de aansluiting vmbo-mbo, namelijk:

- Netwerk Vmbo Impuls
- Masterplan Huisvesting Voortgezet Onderwijs Alkmaar
- Regionaal Arrangement Noord-Kennemerland in oprichting
- Aansluitingsnetwerk Vmbo-mbo.

Netwerken samenwerking mbo-hbo, die zich primair richten op de aansluiting mbo-hbo, namelijk:

- (Bilaterale) Aansluitingsinitiatieven Mbo-hbo
- Samenwerkingsverband Mbo-hbo Noord-Holland Noord.

Netwerken onderwijs-arbeid, die zich richten op de aansluiting onderwijs en bedrijven en instellingen, namelijk:

- Regionaal Platform Werk en Inkomen Noord-Holland Noord (RPWI)
- MKB Leerbanen Actieplan Noord-Holland Noord
- Technocentrum Noord-Holland Noord (TCNHN), Het ondernemingshuis Noord-West-Holland, Industrieel Kennis- en Technologiecentrum Zaanstad (IKTC)

- TechnoTalent = NatuurTalent
- MTS^{plus}
- Tetrix
- Platform Signaal
- Flexibele Zorgkolom.

In de bijlage is per netwerk een beschrijving opgenomen. Acht van de veertien genoemde netwerken hebben meegewerkt aan een enquête over hun activiteiten, resultaten en samenwerking. In interviews en een regionale discussiebijeenkomst is aanvullende informatie verzameld.

Het Regioportret geeft een beeld van de situatie medio 2004. In het najaar van 2004 hebben zich een aantal ontwikkelingen voltrokken in de regio, die van invloed zijn op onderdelen in het Regioportret. Het betreft met name het beëindigen van het VMBO Impuls project (en het onderbrengen van het netwerk en activiteiten onder het Regionaal Arrangement) en het ontstaan van het Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid Noord-Holland Noord uit het RPWI. In de tekst van het Regioportret en in de bijlage zijn deze veranderingen als recente ontwikkelingen opgenomen.

2. Activiteiten en effecten

2.1 Aansluitingsthema's en activiteiten

De overgangen van vmbo naar mbo, van mbo naar hbo en van het onderwijs naar de arbeidsmarkt zijn potentiële risicomomenten in de loopbaan van jonge mensen. Het grootste deel van het voortijdig schoolverlaten ontstaat tijdens of direct na de overgang vmbo-mbo. Versterking van de beroepskolom beoogt de uitval terug te dringen en de overgangen te verbeteren. We onderscheiden in het regioportret vier belangrijke aansluitingsthema's, elk onderverdeeld naar verschillende soorten activiteiten. De vier thema's zijn: de informatie rondom de overgang, de afstemming op het gebied van onderwijs en zorg, gemeenschappelijke activiteiten en rendement.

Informatie rondom de overgang

² De hoofdletters tussen haakjes vormen de afkorting die wordt gebruikt in de navolgende schema's om naar de betreffende activiteiten te verwijzen

- **Studiekeuze en intake (SK/INT)²**
Voorlichting en keuzebegeleiding in het vmbo en mbo, als voorbereiding op de overgang van het vervolgonderwijs. Bijdragen door vervolgopleidingen en bedrijven in de voorlichting. Aan de kant van het vervolgonderwijs (mbo, hbo) een goede intake (assessment, evc, overbruggingstrajecten) om eventuele verkeerde keuzes te corrigeren.
Het thema voorlichting speelt ook een belangrijke rol bij de bevordering van de instroom in de beroepsopleidingen of bij de keuze voor een bepaalde richting binnen het beroepsonderwijs.
- **Overdracht informatie vmbo-mbo-hbo (OVERDR)**
Overdracht van persoonsgebonden informatie, bijvoorbeeld in de vorm van een portfolio.
Overdracht in de vormen van schriftelijk of persoonlijk contact tussen docenten, mentoren, decanen en begeleiders van de scholen.
- **Monitoring overgang vmbo-mbo-hbo (MONIT)**
Het op individueel niveau volgen van leerlingen die de overgang naar het vervolgonderwijs maken met als doel om te bewaken of iedereen terecht komt en niet tussentijds afhaakt. Met name van belang bij de overgang vmbo-mbo in het kader van leerplicht en RMC.
- **Terugkoppeling van informatie (TERUG)**
Terugkoppeling van informatie over leerlingen van

uit het mbo naar het vmbo, of vanuit het hbo naar het mbo. Op het niveau van individuele leerlingen, al of niet met persoonsgebonden gegevens. Doel is om de loopbaan van jongeren te kunnen volgen nadat zij de school hebben verlaten en doel is om de geaggregeerde gegevens te kunnen benutten als signaal voor de effectiviteit van de opleiding en de aansluiting met het vervolgonderwijs.

Afstemming op het gebied van onderwijs en zorg

- **Programmatische aansluiting (PROG)**
Afstemming tussen vmbo-mbo en mbo-hbo op opleidingsniveau over de inhoudelijke aansluiting tussen de onderwijsprogramma's, voorkomen dat stof tweemaal behandeld wordt of dat er gaten vallen.
- **Pedagogisch-didactische afstemming (PEDAG)**
De manieren van lesgeven en leren in het vmbo, mbo en hbo worden op elkaar afgestemd, gezamenlijke vernieuwingsprojecten (bijv. competentiegericht leren).
- **Doorlopende zorglijnen (ZORG)**
De zorgstructuur (leerlingbegeleiding, mentoring, remedial teaching, NT-2, speciale trajecten en opvang van vmbo en mbo wordt op elkaar afgestemd.
Begeleiding en coaching in mbo en hbo worden afgestemd.

Gemeenschappelijke activiteiten

- **Gemeenschappelijk gebruik van faciliteiten (FACIL)**
Het delen van praktijklokalen of simulatievoorzieningen, gezamenlijke werving leerlingen, gastdocenten, gezamenlijke huisvesting.
- **Gemeenschappelijke activiteiten rondom stages (STAGE)**
Gecoördineerde werving stageplaatsen, uitwisseling stageplaatsen, gemeenschappelijk stagebureau, gemeenschappelijk begeleidingsmodel.
- **Gemeenschappelijke opleidingstrajecten (OPLEID)**
Het gezamenlijk verzorgen van geïntegreerde, hybride opleidingen.

Rendement

■ Uitvalonderzoek (UITVAL)

Intern rendement: onderzoek naar oorzaken, omvang en vormen van uitval (stadiestaken, voortijdig schoolverlaten). Periodiek of incidenteel onderzoek, of permanente monitoring (leerling/studentvolgsysteem).

■ Regionaal overleg onderwijs-arbeid (OND/ARB)

Extern rendement: overleg, al of niet per sector/branche, over de relatie onderwijs-arbeid in netwerken met bedrijfsleven, beroepsonderwijs en eventueel derden (provincie, gemeenten).

In figuur 1 is voor elk van de netwerken aangegeven welke soort activiteiten worden uitgevoerd. De activiteiten zijn geordend per aansluitingsthema en per categorie netwerk (vmbo, mbo, hbo, bedrijven).

De betekenis van de inkleuring is als volgt:

- geen activiteiten
- beperkte activiteiten
- uitgebreide activiteiten

Figuur 2 geeft een overzicht van de activiteiten per onderdeel van de beroepskolom (vmbo-mbo, mbo-hbo en onderwijs-arbeid).

Figuur 1 - Overzicht activiteiten per netwerk

	sk/int	overdr	monit	terug	prog	pedag	zorg	facil	stage	opleid	uitva	ond/arb
Impuls VMBO	■	■	□	■	■	■	■	□	□	□	■	□
Regionaal Arrangement NK io	■	□	■	□	■	■	■	■	■	□	■	■
Aansluitingsnetwerk VMBO - MBO	■	■	■	■	■	■	■	□	■	■	■	■
Bilateraal aansluitings-Initiatief MBO - HBO	■	■	■	■	■	■	■	■	□	■	■	■
Swv MBO - HBO NH-Flev.	■	■	■	■	■	■	□	■	■	■	■	■
Actieteam MKB Leerbanen NHN	■	■	■	□	■	■	■	■	■	■	■	■
TechnoTalent	■	■	■	■	■	■	□	■	■	■	□	■
Flexibele Zorgkolom	□	□	■	□	■	□	□	■	■	■	□	□

Figuur 2 - Overzicht activiteiten per deel van de beroepskolom

	sk/int	overdr	monit	terug	prog	pedag	zorg	facil	stage	opleid	uitva	ond/arb
VMBO - HBO	■	■	■	■	■	■	■	□	■	□	■	■
MBO - HBO	■	■	■	■	■	■	■	■	□	■	■	■
OND - ARB	■	■	■	□	■	■	□	■	■	■	■	■

Kijken we in figuur 1 en 2 naar de vier thema's (informatie rondom de overgang, de afstemming op het gebied van onderwijs en zorg, gemeenschappelijke activiteiten en rendement) dan vallen de volgende zaken op:

- Binnen het thema informatie rondom de overgang vindt de meeste activiteit plaats op het onderwerp studiekeuze en intake. Dat geldt zowel voor de overgang vmbo-mbo, als voor de aansluiting mbo-hbo en onderwijs-arbeid. Het Samenwerkingsverband mbo-hbo heeft de informatie rondom de overgang als belangrijkste thema. Dat geldt veel minder voor de initiatieven rondom de overgang vmbo-mbo.
- Op de overgang vmbo-mbo vinden de meeste initiatieven plaats op het vlak van de afstemming. Met name de afstemming over zorg en begeleiding van de deelnemer heeft minder aandacht in de samenwerking tussen mbo en hbo en tussen onderwijs en arbeid.
- Gemeenschappelijke activiteiten op het gebied van stages, faciliteiten en opleidingen zijn vooral een thema in de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven. Tussen mbo en hbo wordt gewerkt aan gemeenschappelijke opleidingsdelen. Overigens blijkt het organiseren van gemeenschappelijke activiteiten minder een speerpunt tussen mbo en hbo en tussen vmbo en mbo.
- Er zijn relatief weinig activiteiten op het gebied van samenwerking met bedrijven binnen de netwerken vmbo-mbo en mbo-hbo. Kennelijk slaagt men er daar minder goed in het bedrijfsleven bij de activiteiten te betrekken. Uitvalonderzoek heeft wel binnen enkele netwerken de aandacht, maar is geen breed voorkomende activiteit.

In het najaar van 2004 zijn in het kader van het Regionaal Arrangement een aantal werkgroepen van start gegaan die nieuwe activiteiten ontplooiën, met name ook op de nu nog onderbelichte punten (zie ook bijlage). In de navolgende hoofdstukken gaan we nader in op de activiteiten en kijken we meer specifiek welke onderdelen goed of minder goed zijn ontwikkeld.

2.2 Effecten

Een belangrijke vraag is natuurlijk wat de effecten zijn van de activiteiten die de netwerken ontplooiën. Het effect kan worden beoordeeld aan de hand van de doelstellingen van de versterking van de beroepskolom, zoals geformuleerd door de commissie Boekhoud. Het gaat dan om beperking van de uitval in het beroepsonderwijs, verbetering van de doorstroom binnen de beroepskolom en verbetering van de positie van specifieke doelgroepen in het beroepsonderwijs. Daarbij kan een onderscheid gemaakt worden tussen kwantitatieve effecten, zoals reductie van uitval, en kwalitatieve effecten, zoals vergroting van de aantrekkelijkheid van het onderwijs of verbetering van de samenwerking.

Kwantitatieve effecten

Bij de kwantitatieve effecten is niet alleen de omvang van het effect van belang (beperkt/veel), maar ook de aantoonbaarheid van effecten, bijvoorbeeld in doorstroomcijfers of uitvalpercentages.

In het schema (figuur 3) wordt aangegeven wat volgens de netwerken zelf het kwantitatieve effect is van hun activiteiten. De kleuren in de figuur verwijzen wederom naar de activiteiten (zie figuur 1), de kleine blokjes hebben de volgende betekenis:

- A: beperkt effect en/of effect niet aantoonbaar,
- B: veel en aantoonbaar effect,
- geen letter: geen effect / effect onbekend.

In figuur 4 wordt een overzicht gegeven per onderdeel van de beroepskolom.

Figuur 3 - Kwantitatief effect per activiteit

	sk/int	overdr	monit	terug	prog	pedag	zorg	facil	stage	opleid	uitva	ond/arb
Impuls VMBO	A	A		A	A	A					A	
Regionaal Arrangement NK io	B		B		A		B		A		A	
Aansluitingsnetwerk VMBO - MBO	B			A	A	B						
Bilateraal aansluitings-Initiatief MBO - HBO	A	A				A	A	A		A		
Swv MBO - HBO NH-Flev.	A	A	B	B	A					A	A	A
Actieteam MKB Leerbanen NHN												
TechnoTalent	B	B	A		A	B		A	B	B		B
Flexibele Zorgkolom			A		A			A	A			

Figuur 4 - Overzicht kwantitatieve effecten per onderdeel van de beroepskolom

	sk/int	overdr	monit	terug	prog	pedag	zorg	facil	stage	opleid	uitva	ond/arb
VMBO - HBO	B	A	B	A	A	B	B		A		A	
MBO - HBO	A	A	B	B	A	A	A	A		A	A	A
OND - ARB	B	B	A		A	B		A	B	B		B

In het algemeen blijkt uit de overzichten dat er (nog) relatief weinig substantieel en aantoonbaar effect van de activiteiten te melden valt. Weliswaar worden er op veel terreinen aantoonbare effecten gemeld (zie figuur 4), maar per netwerk is lang niet op alle activiteiten duidelijk wat de opbrengst van de activiteiten is.

In de mbo-hbo-netwerken ziet men de meest concrete opbrengsten in de monitoring en terugkoppeling van informatie. Verder blijkt er slechts weinig aantoonbaar effect volgens de netwerken zelf.

De netwerken vmbo-mbo zijn het meest optimistisch over de effecten van de afstemmingsactiviteiten (pedagogisch-didactisch, zorg en programma's). Het onderwerp studiekeuze en intake scoort weliswaar relatief goed op effecten, maar zoals hierna (hoofdstuk 3) aan de orde komt is er bij betrokkenen toch de nodige twijfel over de opbrengst van de activiteiten rondom studiekeuzeadvisering en -begeleiding.

Als het gaat om de gemeenschappelijke activiteiten zien de netwerken vmb-mbo en mbo-hbo (nog) weinig resultaten. In het algemeen zijn de samenwerkingsverbanden onderwijs-arbeid nog het meest positief over de effecten van hun activiteiten.

Kwalitatieve effecten

De positieve effecten van activiteiten zijn vaak niet alleen in cijfers uit te drukken. Soms zijn activiteiten erop gericht om de infrastructuur van samenwerking en afstemming te versterken en is het effect op doorstroom of uitval pas op langere termijn te verwachten. In het onderzoek is aan de netwerken gevraagd in welke mate hun activiteiten bijdragen aan kwalitatieve verbeteringen in de beroepskolom. In onderstaande tabel (figuur 5) is te zien in welke mate de activiteiten, volgens de netwerken, bijdragen aan verbeteringen. De scores zijn het gemiddelde van de netwerken en hebben betrekking op het geheel van de activiteiten in de regio.

<i>Figuur 5 - Kwalitatieve effecten van de netwerken</i>	<i>Activiteiten leveren een bijdrage aan</i>	<i>Score</i>
	beter keuze-informatie voor studenten/leerlingen	2,3
	aantrekkelijker onderwijs	1,8
<i>Toelichting</i>	meer en betere instroommogelijkheden	1,7
score 0 = geen effect	beter mogelijkheden voor specifieke doelgroepen	1,5
score 1 = beperkt effect	meer en beter samenwerking onderwijs en bedrijven	1,2
en/of effect niet aantoonbaar	meer flexibele en geïndividualiseerde leerwegen	1,2
score 3 = aantoonbaar veel effect	meer aandacht voor zorgleerlingen	1,2
	doorlopende zorg en begeleiding	0,8

Ook hier blijkt dat op het gebied van de studiekeuze het meeste resultaat gezien wordt. Dit onderwerp scoort veruit het hoogst. Het valt op dat, afgezet tegen de veelheid van activiteiten, voorsnog de aantoonbare effecten beperkt zijn. Opmerkelijk is dat de aansluiting op het gebied van de zorg voor leerlingen/studenten het laagste scoort. Juist waar het de meest kwetsbare groepen betreft, ziet men de minste kwalitatieve verbetering.

In de volgende hoofdstukken komen we terug op de effecten van de netwerken en gaan we nader in op de factoren die mede bepalend zijn voor het realiseren of uitblijven van resultaten.

3. Vmbo-mbo

Dit hoofdstuk zoomt in op de afstemming en samenwerking tussen vmbo en mbo. We staan stil bij de activiteiten (3.1) en effecten (3.2) en benoemen wat aandachtspunten (3.3) en sterke punten (3.4) zijn.

3.1 Activiteiten en effecten

Activiteiten

De samenwerking in het vmbo richt zich deels op de scholen in het vmbo onderling en deels op de aansluiting met de roc's. Voor een deel verklaart dat waarom met name de gemeenschappelijke activiteiten met het mbo nog weinig ontwikkeld zijn. Onderling werken de vmbo-scholen vooral aan onderwijskundige vernieuwing (werkplekkenstructuur, stages) en aan het formuleren van gezamenlijke visie en doelen.

De netwerken zijn relatief nieuw. Het Regionaal Arrangement was ten tijde van het onderzoek nog in oprichting. Ook uit de interviews en de regiobijeenkomst komt naar voren dat veel van de samenwerking nog in een ontwikkelingsstadium verkeert. Men onderkent de noodzaak om tot samenwerking te komen en creëert ook structuren (netwerken) die dat mogelijk moeten maken, maar de slag naar feitelijke uitvoering en het behalen van resultaten moet voor een groot deel nog gemaakt worden. Het meest concreet is de samenwerking binnen de sectorale netwerken in de sectoren techniek, zorg en recent ook economie. Daar vinden partijen elkaar relatief makkelijker rondom gemeenschappelijke belangen en specifieke activiteiten.

Effecten

Zoals hiervoor aangegeven ziet men over het algemeen nog weinig concrete effecten van de activiteiten. Dat heeft deels te maken met het feit dat veel activiteiten nog in ontwikkeling of relatief nieuw zijn. Belangrijker lijkt echter de constatering dat er nog nauwelijks structureel gekeken wordt naar leerlingenstromen in relatie tot de activiteiten die men organiseert. De discussie daarover spitst zich bijvoorbeeld toe op het onderwerp studiekeuze en intake.

Er wordt veel gedaan aan met name studiekeuzevoorlichting en -begeleiding. De indruk bestaat dat leerlingen vaak zeer tevreden zijn over die ondersteuning en ook zelf beoordelen betrokken partijen de activiteiten op dit punt positief (zie figuur 3 en 5). Toch bestaat er ook gereede twijfel. Tijdens de regiobijeenkomst werd de vraag gesteld hoe het te verklaren valt, dat ondanks alle inspanningen en tevredenheid daarover, toch een groot deel van de leerlingen (soms meer dan 50 procent) uitvalt. Hoe kan het dat juist een verkeerde studiekeuze daarbij dan vaak de hoofdoorzaak is? Overigens geldt dat niet alleen voor de aansluiting vmbo-mbo, maar ook voor de overgang mbo-hbo.

Drie aspecten worden genoemd die mogelijk een antwoord bieden op de gestelde vragen.

- Ten eerste is er te weinig zicht op en kennis over leerlingenstromen, zowel op individueel als op collectief niveau. Er is geen systeem (monitoring) om leerlingen te volgen op de overgangen in de beroepskolom en er is ook te weinig gericht onderzoek naar de verdere loopbaan van leerlingen nadat zij de school hebben verlaten. Vmbo en mbo werken op verschillende terreinen wel samen, maar concreet zicht op de effecten ontbreekt. De indruk bestaat dat er wel allerlei gegevens beschikbaar zijn en dat door verschillende partijen wel 'gemeten' wordt, maar het ontbreekt aan overzicht en uitwisseling. Wie heeft welke gegevens? Als één van de aandachtspunten voor de toekomst wordt betere uitwisseling en meer systematisch meten en onderzoek genoemd. Daarnaast zou iemand het initiatief moeten nemen om een overzicht te maken en het overzicht te behouden. Een belangrijke vraag is vervolgens: wie zou dat moeten of kunnen doen? De onzekerheid daarover verwijst naar een bredere problematiek die te maken heeft met afstemming en coördinatie tussen netwerken in de regio. In hoofdstuk 6 wordt daar nader op ingegaan.
- Op de tweede plaats wordt gewezen op de gebrekkige terugkoppeling van gegevens van de vervolgopleiding naar de school van herkomst. Het hbo kent een relatief goed systeem van terugkoppeling van informatie.

Het mbo ontvangt systematisch gegevens over de resultaten van zijn oud-deelnemers, zelfs met mogelijkheden van vergelijk tussen sectoren en opleidingen. De gegevens zijn beschikbaar, maar tegelijkertijd constateert men ook dat de mogelijkheden om de veelheid aan informatie te analyseren en toe te passen weer beperkt zijn, zodat de meerwaarde van de informatie onderbenut blijft.

Tussen mbo en vmbo bestaat er niet een dergelijke systematische terugkoppeling - hoewel het onderwerp nu wel volop in de aandacht staat. De beschikbare gegevens zijn vooralsnog onvoldoende. Belangrijker echter lijkt de vaststelling dat - zelfs al zouden er voldoende gegevens zijn - de informatie niet goed landt in het vmbo. De scholen hebben niet de mogelijkheid om de informatie te analyseren en om te zetten in conclusies over meer of minder succesvolle onderdelen van hun programma's of activiteiten.

Eén van de scholen in de regio heeft intern een soort expertisecentrum kwaliteit ingericht. Het centrum ontvangt onder meer de terugkoppelgegevens van de vervolgopleidingen, analyseert de cijfers en vertaalt de uitkomsten naar conclusies voor het onderwijs van de school. Het expertisecentrum is een noodzakelijk tussenschakel tussen 'betekenisloze' cijfers en relevante informatie voor de kwaliteit van het onderwijs. Op deze manier hoeven afzonderlijke docenten of afdelingsmanagement niet zelf met het ruwe materiaal aan de slag. Het expertisecentrum biedt ook op een andere manier een kader voor het gebruik van kwantitatieve gegevens. Het initiatief drukt namelijk uit dat het schoolmanagement ervoor gekozen heeft om te sturen op kwaliteit en op rendement. De cijfers krijgen betekenis niet alleen door de vertaling naar de praktische onderwijspraktijk, maar ook door de waarde die het management daaraan toekent in het (kwaliteits)beleid.

- Als derde mogelijke reden voor de blijvend hoge uitval door studiekeuzeproblemen, ondanks de vele inspanningen, wordt gewezen op de aard van de activiteiten op dit gebied. Wellicht zijn er toch ook nog andere vormen van studiekeuzebeïnvloeding nodig om tot betere keuzes te komen. Vervolgopleidingen

(roc, hbo) en bedrijven zouden nog meer en nog beter moeten werken aan voorlichting. Daarbij is er wel altijd een zekere spanning tussen *voorlichting* over studie en beroep en *promotie* van opleidingen of beroepen. Met name in de sector techniek ervaart men de spanning tussen goed informeren en goed werven. Scholen hebben zeer goede ervaringen met een aanpak waarbij vmbo-leerlingen in het roc ervaring opdoen. In het kader van WPS (werkplekkenstructuur, een vorm van praktijksimulatie) maken leerlingen kennis met de volgende fase van hun opleiding. Zij oriënteren zich op studie en beroep en leren tegelijkertijd hun toekomstige schoolomgeving kennen. In het algemeen moeten evaluatiegegevens helpen om de aard en de kwaliteit van de studiekeuzeactiviteiten verder te ontwikkelen en verbeteren.

De discussie over de effecten van het voorbeeld studiekeuze maakt duidelijk dat er behoefte is aan een volgende stap in de ontwikkeling van de activiteiten. Er is vraag naar de kwaliteit en de opbrengst van de inspanningen.

3.2 Aandachtspunten

Uit het voorgaande blijkt dat zaken als effectmeting en informatie-uitwisseling in de toekomst aan belang zullen winnen. Gevraagd naar welke activiteiten en onderwerpen in de toekomst belangrijk zullen zijn, geeft men aan dat het vooral een kwestie is van doorzetten waarmee nu begonnen is: voorkomen van uitval, bevorderen van de doorstroom en voortzetting van de huidige activiteiten. Specifieke zaken die meer nog dan nu aan de orde zullen komen zijn:

- Een grotere rol voor het bedrijfsleven in de aansluitingsprocessen. De relatie met het bedrijfsleven is in de algemene, sectoroverstijgende netwerken zwak ontwikkeld. In de sectorspecifieke netwerken zijn bedrijven en instellingen wel actief betrokken, met name in de sectoren techniek en zorg. Er is zowel een verbreding nodig - meer bedrijven uit meer verschillende branches, zoals onder meer in de sector economie - als verdieping, in de vorm van intensievere betrokkenheid.
- Voorzichtig denkt men voor de toekomst ook aan de realisatie van één doorlopend leerproces vmbo-mbo. Het versterken van de beroepskolom begint met informatie-uitwisseling, afstemming en gezamenlijke projecten. Uiteindelijk leidt dat tot een discussie over de wenselijkheid en haalbaarheid van een daadwerkelijk ononderbroken leerlijn, vanaf de eerste klas voortgezet onderwijs tot aan de beroepskwalificatie.

De punten die men noemt als belangrijk voor de toekomst zijn indicatief voor de fase waarin men in de samenwerking op dit moment verkeert: de samenwerking in de beroepskolom komt pas goed op gang. De aandacht ligt nog op de minst vergaande vormen van samenwerking (informatie-uitwisseling en afstemming) en men wil vooral datgene wat gedaan wordt beter en effectiever doen.

3.3 Sterke punten

Voorbeelden van sterke punten zijn:

- Het organiseren van kennismaking. Er is tussen vmbo-scholen en het ROC Horizon College een activiteitenprogramma afgesproken over de loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB). Een belangrijk onderdeel daarvan zijn de bezoekdagen. Tijdens de bezoekdagen nemen 6000 vmbo-leerlingen een kijkje bij 200 opleidingen van de roc's, aoc en vakscholen. Onder de titel 'Vmbo meets mbo (en omgekeerd)' worden uitwisselingen van ervaringen en good practices georganiseerd. Door middel van docentenuitwisseling en -stages wordt de band tussen vmbo en mbo verstevigd en basis gelegd voor verdere inhoudelijke samenwerking. Uiteindelijk is ook het in contact komen van bestuurders van doorslaggevende betekenis om tot meer intensieve en structurele samenwerking te komen. Ook op dat punt is duidelijke progressie te zien.
- Concreet zijn rondom de stages goede werkafspraken gemaakt en een aantal instrumenten ontwikkeld. Voorbeelden zijn de stagekalender, -bank en -formulieren. In het kader van Impuls is de ontwikkeling en toepassing van de werkplekkenstructuur opgepakt, niet alleen als onderwijsvorm binnen het vmbo, maar ook met het doel om in het programma een brug te slaan naar het mbo (kennismaking).

4. Mbo-hbo

4.1 Activiteiten en effecten

Activiteiten

De activiteiten rondom de overgang mbo-hbo concentreren zich uitwisseling en overdracht van informatie (zie ook 3.1). Voor het hbo is het mbo belangrijk als leverancier van studenten. Men is enerzijds geïnteresseerd in vergroting van de instroom en anderzijds in het verbeteren van de kwaliteit van de overgang. Ook in het hbo kampt men met uitval, vooral door verkeerde studiekeuze. Een ander hoofdpunt van de samenwerking is de programmatische aansluiting. Ook daar gaat het weer om twee aspecten: als de onderwijsprogramma's van mbo en hbo goed op elkaar aansluiten wordt de kans kleiner dat studenten afhaken omdat zij met verkeerde verwachtingen aan hun opleiding beginnen. Daarnaast kan het stroomlijnen van de programma's leiden tot verkorte opleidingen, vrijstellingen en derhalve tijdswinst voor studenten. Het maakt de keuze voor een vervolgopleiding in het hbo aantrekkelijker voor de mbo'er. Overigens is het perspectief van het hbo anders dan dat van het mbo wat betreft de instroom. Voor het mbo komt het overgrote deel van de instroom uit het vmbo. Het hbo haalt de meeste studenten uit het havo/vwo. Instroom vanuit het mbo is een - substantiële - minderheid.

Effecten

Er is relatief veel en structureel overleg tussen de hogescholen en roc's in de regio. Gezien ook het grotere bereik van de hbo-instellingen is de regio voor dat overleg groter dan Noord-Kennemerland. Het Samenwerkingsverband mbo-hbo richt zich op Noord-Holland en Flevoland. Het overleg raakt zowel het bestuurlijk/managementniveau, als de uitvoering van concrete projecten en activiteiten. Toch constateert men dat het vaak stukt wanneer de vertaalslag van overleg naar uitvoering gemaakt moet worden. Er is een zekere stroperigheid, die ten dele te maken heeft met gebrek aan faciliteiten (geld), maar in de kern toch lijkt te liggen in verschillende belangen van partijen (hbo-onderling, mbo-onderling). De meest duidelijk succesvolle activiteiten vinden plaats in de bilaterale of sectorale samenwerking. In de zorg-

sector is men tevreden over de samenwerking mbo-hbo in het project Het Signaal (coördinatie beroepspraktijkvorming). De projectfase is nu voorbij en activiteiten zijn nu 'ingedaald'. Sectorale samenwerking steunt relatief meer op betrokkenheid van het bedrijfsleven, in dit geval zorginstellingen. Het Signaal werd opgezet met landelijke projectsubsidie. Na het wegvallen van die subsidie is besloten om de activiteiten voort te zetten en gedeeltelijk over te dragen.

4.2 Aandachtspunten

- Vanuit het hbo zal in de komende jaren nog meer de nadruk worden gelegd op meer en gerichte voorlichting binnen het mbo. Het keuzeproses voor de vervolgopleiding moet nog beter. Overigens blijft het niet bij voorlichting. Zoals aangegeven werkt men ook aan intensieve informatieverstrekking (terugkoppeling) en programmatische aansluiting.
Het rendement van de doorstroomactiviteiten wil men verhogen door meer verbindingen te creëren tussen hbo en mbo, onder meer door de studentmentoren (vmbo-mbo-hbo).
- Een belangrijk aandachtspunt is de noodzaak van regionale afspraken over doorstroommogelijkheden mbo-hbo. De inspanning om tot programmatische aansluiting, doorlopende leerlijnen en studietijdwinst te komen kan ongewenste neveneffecten hebben. Door specifieke doorstroomafspraken te maken gebonden aan een beperkt aantal, bepaalde opleidingen dreigt het gevaar van fuikwerking en daarmee een versmalling van de keuzemogelijkheden van de mbo-deelnemer. In de regio zijn meerdere hogescholen actief. Onder de samenwerking ligt ook het aspect van concurrentie. Een hbo-locatie met een beperkt aanbod in de regio zou zich primair kunnen richten op de aansluiting met het eigen opleidingsaanbod, terwijl een ander met een ruimer aanbod juist baat heeft bij een pleidooi voor brede doorstroommogelijkheden.
- Een ander, met het vorige verbonden punt, is dat van de vrijstellingen die hbo-instellingen bieden aan mbo'ers. Vergelijking van vrijstellingen kan duidelijk maken welke criteria de hbo-instellingen hanteren en waar nodig kunnen afspraken gemaakt worden om te voorkomen dat een soort concurrentieslag ontstaat. Om studenten aan te trekken zou men elkaar met telkens verdergaande vrijstellingen kunnen 'overbieden' en zo onder een minimum niveau van kwaliteit kunnen zakken.

4.3 Sterke punten

In de samenwerking tussen mbo en hbo zijn een aantal initiatieven ontwikkeld, die men als (zeer) positief aanmerkt, deels vanwege de betekenis voor specifieke doelgroepen (bijv. allochtone doorstromers, maritieme opleidingen) en deels wegens de voorbeeldfunctie voor andere delen van de beroepskolom (bijv. studentmentoren, doorstroommodule).

- Het project Doorstroom hoger opgeleide allochtonen van het ROC Horizon College en Hogeschool INHOLLAND richt zich op de ontwikkeling van een kansrijke leerroute in het mbo-hbo voor hoger opgeleide cursisten van de Taalschool. Onder meer door oriëntatiemogelijkheden in het hbo en begeleiding bij de overgang en in het eerste jaar hbo wil men de in- en doorstroom bevorderen voor deze doelgroep. Vanuit het roc wordt ook meegewerkt aan het wegwerken van taalachterstanden bij allochtone eerstejaars studenten van de hogeschool.
- ROC Kop van Noord-Holland en INHOLLAND hebben samen een zogenaamde doorstroommodule ontwikkeld, waarin mbo-cursisten worden voorbereid op competentiegericht leren in het hbo.
- Binnen verschillende verticale delen van de beroepskolom zijn of worden convenanten afgesloten om de doorstroom te bevorderen. Veelal gaat het om harmonisering van de programma's en het waar mogelijk realiseren van tijdwinst voor de student. Een voorbeeld is MTS^{plus}. Het convenant, waaraan alle roc's en hogescholen in het Samenwerkingsverband Noord-Holland en Flevoland meedoen, moet leiden tot doorlopende leerroutes die minimaal een jaar tijdwinst opleveren voor studenten die doorstromen van mbo naar hbo. Voor opleidingen bedrijfseconomie en commerciële economie is een vergelijkbaar convenant opgesteld.
- Een bijzonder voorbeeld van verticale samenwerking is de bundeling van de maritieme opleidingen van een drietal scholen (Noordzee College, NOVA en Hogeschool van Amsterdam). Alle opleidingen in de

wijde regio op het gebied van zeevaart, Rijn- en binnenvaart worden gebundeld tot een samenhangend geheel. De brede samenwerking (Maritieme Academie) behelst niet alleen de doorstroom van mbo naar hbo. Het doel is om doorlopende lijnen aan te bieden vanaf de bovenbouw vmbo (vanaf 14 jaar). Het opleidingsaanbod sluit aan bij de traditie in de regio aanwezige werkgelegenheid op dit gebied en heeft tot doel met een helder en aantrekkelijk aanbod de instroom van jongeren in de branche te bevorderen. Door het aanbieden van de nodige differentiaties en specialisatie in het hbo wil men nadrukkelijk ook de bovenkant van de arbeids- en opleidingsmarkt bedienen (vervolgsholing).

- De regio Noord-Kennemerland is, zeker waar het gaat om de aansluiting mbo-hbo, nauw verbonden met en afhankelijk van de wijdere regio, met name ook ten zuiden (Zaanstad, Amsterdam). Dat geldt evenzeer voor de noordelijker gelegen regio tot aan Den Helder. Die vaststelling heeft geleid tot een breed samenwerkingsverband van mbo- en hbo-instellingen in Noord-Holland en Flevoland. Hoewel het samenwerkingsverband na een goede start een duidelijke terugval heeft gehad, geldt de samenwerking als één van de sterke punten in de regio. Juist door het bredere verband kunnen verbindingen worden gelegd en kaders worden gecreëerd (convenanten) die anders wellicht uitzouden blijven. Uit de regio Noord-Kennemerland stromen jaarlijks 300-400 deelnemers door naar het hbo in Amsterdam, Haarlem of de Zaanstreek. Hoewel in absolute aantallen een aanzienlijke groep gaat het om een relatief klein percentage van de totale instroom van de hogescholen. Het bredere kader van het samenwerkingsverband biedt de mogelijkheid om toch voldoende aandacht te geven aan goede doorstroomafspraken.

In hoofdstuk 6 komt het onderwerp van de samenwerking uitgebreid aan de orde.

5. Onderwijs-arbeid

5.1 Activiteiten en effecten

Het valt op dat de regio Noord-Kennemerland - maar ook de grotere regio Noord-Holland Noord - relatief weinig bredere samenwerkingsverbanden kent op het gebied van onderwijs-arbeid. Er zijn wel sector- of branchegebonden netwerken, met name in de techniek en zorg, en er is vanzelfsprekend veel bilaterale samenwerking tussen scholen en bedrijven, maar er is slechts beperkt sectoroverstijgend overleg. Het Regionaal Platform Werk en Inkomen (RPWI) heeft wel die overstijgende functie. Het RPWI is (ten tijde van het onderzoek) omgevormd tot het Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid. Het RPA heeft veel meer de functie van een breder overleg onderwijs-arbeid, gericht ook op versterking van de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven en op de relatie tussen onderwijs en de sociaal-economische ontwikkeling van de regio.

De activiteiten van de onderwijs-arbeidnetwerken in de sectoren techniek en zorg richten zich op twee speerpunten.

- Bevordering van de in- en doorstroom door voorlichting en werving en door bevordering van doorlopende leerroutes.
- Het organiseren van mogelijkheden om praktijkonderdelen van de opleidingen zo goed mogelijk in te kunnen vullen. Belangrijkste speerpunt in de zorg is de beroepspraktijkvorming. In de techniek is het bedrijfsleven betrokken bij het verbeteren van praktijk-oefenfaciliteiten.

5.2 Aandachtspunten

- In het algemeen is de betrokkenheid van het bedrijfsleven (profit en non-profit) nog niet sterk ontwikkeld in de regio. Er is vanuit het bedrijfsleven wel belangstelling en in een aantal netwerken ook concrete betrokkenheid, maar zowel vanuit het onderwijs als binnen het bedrijfsleven wordt intensivering en uitbreiding van de samenwerking als een van de speerpunten voor de komende periode genoemd. Nu schuiven de bestaande netwerken nog langs elkaar heen zonder dat men weet heeft van elkaars initiatieven, laat staan tot uitwisseling en afstemming komt. Het bijeenbrengen van reeds actieve partijen lijkt een eerste prioriteit, nog voor men aan de - voor de hand liggende - vraag toekomt hoe meer individuele bedrijven nauwer bij het onderwijs betrokken kunnen worden. Een voorbeeld van bredere netwerkvorming is het actieteam MKB Leerbanen, waarin geprobeerd wordt rondom de leerbanen tot een gezamenlijk plan te komen.
- Vanuit het bedrijfsleven wordt sterk gepleit voor verandering in het beroepsonderwijs. De vragen sluiten aan bij de ontwikkeling die het beroepsonderwijs nu doormaakt: meer duaal en praktijkgericht leren, bredere opleidingen. Er is een pleidooi voor het verbreden van opleidingen en het opzetten van intersectorale programma's. Tegelijkertijd wil men ook duidelijke profielen en een meer flexibele aansluiting op de behoeften van bedrijven in de regio. Het is het permanente dilemma van het beroepsonderwijs: breed of smal opleiden? Op dit moment is de tendens, ook in het georganiseerde bedrijfsleven, om te kiezen voor bredere kwalificatieprofielen. Profielen die bovendien veel vrije ruimte bevatten voor scholen om tot een eigen invulling te komen. Of en in welke mate de (nieuwe) profielen in de praktijk aansluiten bij de vragen van het regionale bedrijfsleven is onduidelijk. Intensiever overleg op verschillende niveaus tussen onderwijs en bedrijfsleven moet duidelijk maken waar het evenwicht ligt en hoe de ongetwijfeld gedifferentieerde vraag uit het bedrijfsleven het best beantwoord kan worden.

- Het beroepskolom-denken is relatief nieuw. Tot voor kort was de doorstroom mbo-hbo geen hoofdthema en werd het vmbo niet tot het beroepsonderwijs gerekend. Het is opmerkelijk hoe snel het idee van de beroepskolom in het bedrijfsleven is opgepakt. Vanuit het bedrijfsleven wordt nu nadrukkelijk gevraagd om meer transparantie en eenheid van werken in het beroepskolom. Expliciet wordt hierbij ook het vmbo genoemd. Men vraagt het onderwijs om de manier van werken (onderwijskundige visie en aanpak, programma's, buitenschools leren) onderling beter af te stemmen. Drie overwegingen spelen hierbij een rol. Op de eerste plaats ziet men, bijvoorbeeld in de techniek, het resultaat van inspanningen om meer jongeren voor techniek te interesseren deels weer verloren gaan door de relatief hoge uitval in het onderwijs. Op de tweede plaats stuit men, wanneer men samenwerking zoekt met het onderwijs, op een weinig overzichtelijke structuur. Zo is het zeer lastig om met hét vmbo afspraken te maken. Men zou graag zien dat het vmbo meer en beter gebruik maakt van de structuren die er in het mbo zijn. Op de derde plaats ten slotte wil men een betere benutting van onderwijsfaciliteiten door gezamenlijk gebruik van vmbo-, mbo- en hbo-scholen. Vanuit het vmbo en mbo klinkt de vraag aan het bedrijfsleven om meer stageplaatsen, met name voor vmbo-leerlingen en deelnemers van niveau 1 en 2 in het mbo.

5.3 Sterke punten

- In de regio is Tetrax Bedrijfsopleidingen actief. Het is een samenwerkingsverband van drie regionale bedrijfsopleidingen in de metaelektro-branche. De samenwerking is opgezet door de werkgeversorganisaties in de branche. De samenwerking tussen de bedrijfsopleidingen en de mbo- en hbo-opleidingen kan een mogelijke brug vormen om - althans binnen deze branche - tot een meer structurele afstemming te komen tussen vragen van bedrijven en opleidingsaanbod.
- Er zijn goede voorbeelden van kolombrede samenwerking en gemeenschappelijk gebruik van faciliteiten in de sector techniek. Het bedrijfsleven overlegt met het mbo over de inrichting van praktijkruimtes en legt vervolgens het resultaat voor aan het vmbo en hbo. De contacten leiden er mede toe dat men beter in staat is om elkaars kwaliteiten en ervaringen te benutten. De kracht van de samenwerking zit vooral in het gemeenschappelijk belang dat bedrijfsleven en onderwijs ervaren en dat vmbo, mbo en hbo onderling ervaren. In de techniek is dat belang evident gezien de sterk afgenomen instroom in de opleidingen en de tekorten op de arbeidsmarkt. Op vergelijkbare wijze is de afgelopen jaren een sterke regionale structuur ontstaan in de zorgsector. Nu daar echter recent de tekorten op de arbeidsmarkt sterk afnemen, zoekt men het gemeenschappelijk belang minder in de kwantiteit van de instroom en aansluiting en meer in de kwaliteit. In sectoren waarin het gemeenschappelijk belang minder evident is, blijkt ook de samenwerking minder stevig.

6. Samenwerking

Samenwerking tussen partijen is belangrijke voorwaarde voor versterking van de beroepskolom. Juist op de raakvlakken tussen vmbo, mbo en hbo is veel winst te boeken. In het Regioportret staan de samenwerkingsverbanden of -netwerken in de beroepskolom centraal. In dit deel van het Regioportret gaan we in op de kwaliteit van de samenwerking. We kijken daarbij naar de samenwerking *binnen* en *tussen* de netwerken. De analyses zijn gebaseerd op de enquête, interviews en de regiobijeenkomst.

6.1 Samenwerking binnen de netwerken

In de enquête is aan de netwerkvertegenwoordigers gevraagd de samenwerking te scoren aan de hand van verschillende criteria. De eerste set criteria heeft betrekking op kwaliteitskenmerken, dat wil zeggen aspecten die de kracht van een netwerk in de beroepskolom bepalen. De tweede set van criteria bestaat uit proceskenmerken, die een indicatie geven van het functioneren van de netwerken. Vanzelfsprekend heeft de beschrijving niet tot doel een kwalificatie te geven van de afzonderlijke netwerken, maar is het doel om aandachtspunten voor verdere versterking te signaleren.

Kwaliteitskenmerken

Er zijn vijf kwaliteitsindicatoren geformuleerd:

- Hebben partijen een gezamenlijke visie, dat wil zeggen een samenhangende analyse en beeld van de gewenste situatie, gedragen door de betrokken partijen? (mogelijke antwoorden: 0 geen, 1 eerste aanzetten, 3 ontwikkelde visie)

- Worden de activiteiten in het netwerken gedragen en ondersteund door het hoger management (directie, bestuurscollege) van betrokken organisaties? (mogelijke antwoorden: 0 geen/weinig, 1 incidentele, 3 structurele betrokkenheid)
- Hoeveel van de belanghebbende organisaties in de regio (scholen, bedrijven, overheid) zijn actief betrokken bij het netwerk? (mogelijke antwoorden: 0 kleine minderheid, 1 groot deel/helpt, 3 bijna alle partijen)
- Zijn bedrijven of instellingen betrokken bij de samenwerking in het netwerk? (mogelijke antwoorden: 0 geen/weinig, 1 incidentele, 3 structurele betrokkenheid)
- Hebben partijen in het netwerk gezamenlijke streefdoelen vastgesteld, worden deze periodiek gemeten (monitoring) en vindt evaluatie van beleid plaats? (mogelijke antwoorden: meetbare streefdoelen, periodieke effectmeting of monitoring, evaluatie van beleid en activiteiten, per onderdeel score 0 is nee, score 1 is ja; onder de kop EVAL staat de verzamel-score).

In figuur 6 worden de scores van de netwerken weergegeven. De groene cellen geven een optimale score aan, de rode cellen indiceren een mogelijk aandachtspunt. Een witte/lege cel betekent dat er geen informatie beschikbaar is, of dat de vraag niet van toepassing is. Nogmaals zij herhaald dat het gaat om een zelfbeoordeling van de netwerken.

Figuur 6 -
Kwaliteitskenmerken

	visie	man	spreid	arb	eval	streef	monit	beleid
Impuls VMBO	1	3	1	1	3	1	1	1
Regionaal Arrangement NK io	1	3	3	0	1	0	1	0
Aansluitingsnetwerk VMBO - MBO	1	1	3	3	2	0	1	1
Bilateraal aansluitings-Initiatief MBO - HBO	3	3	1	0	3	1	1	1
Swv MBO - HBO NH-Flev.	1	3	1	1	2	0	1	1
Actieteam MKB Leerbanen NHN	1	3	1	3	3	1	1	1
TechnoTalent	3	3	3	3	2	1	1	0
Flexibele Zorgkolom	1	1	3	3	3	1	1	1

In figuur 7 is met zwart aangegeven waar per onderdeel van de beroepskolom de belangrijkste verbeteringspunten zitten wat betreft de kwaliteitskenmerken van de netwerken.

Figuur 7 -
Verbeteringspunten
kwaliteit netwerken

	visie	man	spreid	arb	eval
VMBO - HBO	■	□	□	■	■
MBO - HBO	□	□	■	■	□
OND - ARB	■	□	□	□	□

Figuur 6 laat zien dat een van de sterke punten van de samenwerking in de regio de betrokkenheid van het management en besturen is. Er zijn relatief veel afspraken (convenanten) op bestuurlijk niveau tot stand gebracht. Daarin ligt ook een sterk punt: de betrokkenheid van besturen en management geeft aan dat scholen zelf de verantwoordelijkheid en regie willen nemen voor de samenwerking. Het verwijst ook naar in elk geval de intentie om verder te kijken dan het eigen belang van de school en de loopbaan van de leerling centraal te stellen. Besturen en management hebben elkaar de afgelopen periode steeds meer leren kennen, waardoor het draagvlak voor samenwerking is versterkt.

Er is ook kritiek juist op de bestuurlijke samenwerking: het ontbreekt aan een gemeenschappelijke visie op onderwijs, afspraken leiden onvoldoende tot prioriteitstelling (de waan van de dag overheerst) en men slaagt er onvoldoende in om (sluimerende of openlijke) belangen tegenstellingen op bestuurlijk niveau te voorkomen of overbruggen.

Een (willekeurig) voorbeeld is het verschil van mening tussen een vmbo-bestuur en het roc in de regio over de uitvoering van een assistentopleiding in de bovenbouw vmbo. Sinds kort bestaat de mogelijkheid om de niveau 1 opleidingen te integreren in het programma van de bovenbouw vmbo. Het is een gevoelig punt omdat het feitelijk de 'domeinen' van vmbo en mbo doorkruist.

In het land blijkt men verschillend te reageren op de mogelijkheid. Sommige vmbo- en mbo-scholen grijpen

de mogelijkheid aan om de samenwerking verder te intensiveren. Elders leidt de mogelijkheid eerder tot een concurrentieverhouding tussen vmbo en mbo. In de regio Noord-Kennemerland lukte het vmbo en mbo niet om tot overeenstemming te komen, zodat de vmbo-school samenwerking heeft gezocht met een roc in Amsterdam. Hoewel men inmiddels opnieuw in gesprek is geraakt en zoekt naar een gezamenlijke regionale aanpak, drukt het incident uit dat relatief geïsoleerde initiatieven nog onvoldoende bestuurlijk zijn ingebed in een gemeenschappelijke visie.

Al met al lijkt de soms haperende bestuurlijke samenwerking niet zozeer een uitdrukking van onwil, onvermogen of onoverbrugbare tegenstellingen. Veel meer lijkt het erop dat de samenwerking nog in een relatief beginstadium verkeert. Men heeft elkaar pas leren kennen. Vaak is men al snel weer teruggeworpen, onder meer door fusieprocessen, zodat hernieuwde kennismaking noodzakelijk is. Er lijkt pas een *begin te zijn* gemaakt met het overbruggen van belangen- en cultuurverschillen (zie figuur 8). Een centraal probleem is het ontbreken van een uitgewerkte en gedeelde gezamenlijke visie op onderwijs en op de aansluiting onderwijs-arbeid. Dat geldt met name in de samenwerking tussen vmbo en mbo.

Een tweede belangrijk probleem is het tot uitvoering te brengen van de (bestuurlijk) gemaakte afspraken. Men spreekt van stroperigheid. Kijkend naar de enquête-uitkomsten zijn mogelijke oorzaken het onvoldoende duidelijk formuleren van concrete streefdoelen en het niet verkrijgen van een voldoende breed draagvlak bij uitvoerende partijen (ook binnen de eigen organisaties).

Tot slot blijkt andermaal dat de samenwerking onderwijs-arbeid als belangrijk aandachtspunt naar voren komt.

Figuur 8 - Proceskenmerken

	cultuur	belangen	dynamiek	formalisering	faciliteiten	voortrekker
Impuls VMBO	1	1	1	1	0	3
Regionaal Arrangement NK io	0	3	3	1	1	3
Aansluitingsnetwerk VMBO - MBO	3	1	0	1	0	3
Bilateraal aansluitings-Initiatief MBO - HBO	3	3	3	3	3	3
Swv MBO - HBO NH-Flev.	3	3	1	1	0	3
Actieteam MKB Leerbanen NHN	1	1	3	0	0	1
TechnoTalent	3	0	3	3	3	1
Flexibele Zorgkolom	0	1	1	1	0	1

Proceskenmerken

In bovenstaande figuur 8 zijn de resultaten weergegeven van de scores op de volgende procesaspecten van de netwerken:

- Het overbruggen van cultuurverschillen tussen en binnen betrokken organisaties.
- Het overbruggen van conflicterende belangen tussen en binnen betrokken organisaties.
- Dynamiek en aanpassing van het netwerk aan veranderende omstandigheden.
- Formalisering van processen (procedures, formele afspraken).
- Aanwezigheid van ondersteunende, faciliterende voorzieningen/diensten binnen het netwerk.
- Aanwezigheid van een voortrekker (persoon, organisatie).

De respondenten hebben hun netwerk voor elk van de aspecten een van de volgende scores gegeven:

- 0 niet/geen/nauwelijks,
- 1 beperkt/enigszins,
- 3 veel/in hoge mate.

De genoemde indicatoren geven een aanwijzing over de interne kracht en veerkracht van het netwerk.

Figuur 8 laat zien dat veel van de netwerken problemen hebben. Hiervoor werd al gewezen op het ontbreken van een gedeelde visie en het gebrek aan concrete streefdoelen als mogelijke oorzaak voor de genoemde stroperigheid in de uitvoering. Veel van de netwerken kampten ten tijde van het onderzoek met terugslag na een enthousiaste start. Dat geldt of gold om verschillende redenen voor het RPWI, Het Signaal, het Samenwerkingsverband mbo-hbo Noord-Holland en Flevoland, het Ondernemingshuis (zie netwerkbeschrijvingen in de bijlage). Andere netwerken staan nog aan de start, zoals het Regionaal Arrangement of MKB Leerbanen. Het al of niet tijdelijke gebrek aan slagvaardigheid heeft niet alleen te maken met visie of bestuurlijk draagvlak. Uit figuur 8 komt naar voren dat veel netwerken te maken hebben met onvoldoende of wegvallende faciliteiten (vooral geld). In de onderwijs-arbeidnetwerken ontbreekt het aan een duidelijke voortrekker in de uitvoering. Weinig van de netwerken hebben een structurele, geformaliseerde positie kunnen realiseren.

Dat neemt overigens niet weg dat er ook positieve ervaringen en resultaten zijn. Er zijn goede ervaringen opgedaan met het kleinschalig starten van initiatieven, die dan later langzaam kunnen worden uitgebreid. In de zorgsector is men gestart met concrete aanknopingspunten rond de uitvoering van stages (beroepspraktijkvorming). Geleidelijk is de projectmatige aanpak verbreed en geformaliseerd in de breedte (vmbo, mbo, hbo) en in de diepte (instrumenten rondom stages/matching).

Een ander positief voorbeeld is de opzet van het, al eerder genoemde studentmentorschap. Het project studentmentoren is gestart als onderdeel van het project Doorstroom hoger opgeleide allochtonen (zie 4.3). Daarna is het initiatief uitgebreid naar de sector economie (Horizon College en INHOLLAND Alkmaar). Studentmentoren uit het hbo zijn nu actief binnen de opleidingen van het ROC op niveau 2, 3 en 4. Doorstroom binnen het mbo en van mbo naar hbo wordt gestimuleerd. Er zijn ideeën om de studentmentoring verder uit te breiden, mogelijk ook naar het vmbo.

De conclusie is dat de samenwerking in de regio binnen de netwerken weliswaar een goede start heeft gemaakt, maar dat er op twee vlakken sterke behoefte is aan een nieuwe impuls:

- Bestuurlijke initiatieven (bestuur, directie) zijn nodig om het gezamenlijk referentiekader (visie, doelen) uit te werken en om in praktische zin de voorwaarden voor samenwerking te realiseren (prioriteit in beleid en uitvoering, facilitering, bijdrage aan overbruggen belangenverschillen).
- Investering in de kwaliteit van de netwerken is dringend nodig, zowel wat betreft faciliteiten (geld, voortrekkers) als wat betreft de slagvaardigheid (gevoel van urgentie, duidelijke projectstructuur, concrete projectdoelen).

6.2 Kracht van de netwerken

In de regio Noord-Kennemerland zijn een groot aantal netwerken actief die zich bezig houden met het versterken van de beroepskolom. In dit Regioportret zijn veertien netwerken beschreven (zie bijlagen), waarbij een beperkte greep uit de veelheid van sectorspecifieke netwerken. Het grote aantal netwerken komt deels voort uit de verschillende werk- en aandachtsvelden. De beroepskolom bestaat uit vmbo, mbo en hbo. Daarnaast worden verschillende accenten gelegd in doelen en activiteiten. Vanuit die constatering is het zeer goed mogelijk dat netwerken complementair zijn. In dat geval is het van belang of en hoe de netwerken onderling communiceren en samenwerken.

In het onderzoek is de partijen gevraagd hoe zij de afstemming en samenwerking tussen de netwerken beoordelen. Is er sprake van afstemming en samenwerking tussen de netwerken? Is er sprake van onnodige overlap in de activiteiten? Zijn er onderwerpen die blijven liggen (witte vlekken)?

In figuur 9 zijn de uitkomsten van de enquête weergegeven.

Figuur 9 - Samenwerking tussen de netwerken

	afstemming	overlap	witte vlekken
Impuls VMBO	incidenteel	incidenteel	incidenteel
Regionaal Arrangement NK io	incidenteel	structureel	structureel
Aansluitingsnetwerk VMBO - MBO	structureel	nee	structureel
Bilateraal aansluitings-Initiatief MBO - HBO	structureel	nee	
Swv MBO - HBO NH-Flev.	structureel	incidenteel	incidenteel
Actieteam MKB Leerbanen NHN	structureel	incidenteel	structureel
TechnoTalent	structureel	nee	structureel
Flexibele Zorgkolom	incidenteel	nee	incidenteel

De uitkomsten in figuur 9 onderstrepen dat de samenwerking *tussen de* netwerken nog niet optimaal is. Hoewel ook tijdens de regiobijeenkomst bleek dat niet alle netwerken elkaar kennen, lijkt er over het algemeen wel het nodige contact en afstemming te bestaan. Een beperking, die men constateert, is dat de afstemming en contacten veelal bilateraal verlopen en dat het zicht op de bredere samenhang ontbreekt. Omdat de samenwerking onderwijs-arbeid vooral sectoraal georganiseerd is, treedt er daar weinig overlap op. Binnen de onderwijsnetwerken is er wel sprake van overlap in werkgebieden en doelen van netwerken. Daarbij moet direct worden opgemerkt dat het ontbreken van goed overzicht er mede toe leidt dat het voor betrokkenen moeilijk is om precies te bepalen waar sprake is van complementair werken en waar van onnodige overlap. De drie netwerken die zich richten op de samenwerking vmbo-mbo (zie figuur 9) hebben onmiskenbaar verwantschap - zoniet overlap - in hun doelen en werkgebieden. Het Regionaal Arrangement, nog in oprichting, wordt genoemd als een stap om mogelijke overlap op te lossen. (N.B. In het najaar 2004 is inderdaad besloten om VMBO Impuls op te laten gaan in het Regionaal Arrangement.) Een deel van de bilaterale, opleidingsspecifieke samenwerking in het beroepsonderwijs heeft zijn wortels in landelijke regelingen en initiatieven. Het gaat weliswaar om regionale netwerken, maar met een aanzienlijke directe of indirecte invloed van de landelijke kaders (brancheorganisaties, kenniscentra beroepsonderwijs bedrijfsleven, subsidieregelingen). Er bestaat een zekere spanning tussen de bilaterale samenwerking mbo-hbo en de brede, sectoroverstijgende samenwerking. De laatste richt zich vooral op brede en flexibele doorstroommogelijkheden, terwijl de eerste werken aan smallere, verticale doorstroomlijnen.

Ondanks de veelheid aan samenwerkingsverbanden stelt men in de regio vast dat er toch de nodig zaken blijven liggen. De meer algemene zaken zijn hiervoor al benoemd. Het gaat om de relatie onderwijs-arbeid (met name voor de sector economie), bestuurlijk overleg en slagvaardige uitvoering. Specifieke aandachtspunten zijn:

- Daadwerkelijk doorlopende leerwegen, met name relevant nu ook de aandacht voor de mogelijke route vmbo-t-havo-hbo weer toeneemt.
- Onderzoek naar rendement. Vanuit het hbo wordt de behoefte aangegeven om meer en beter inzicht te krijgen in kwalitatief en kwantitatief rendement van verschillende projecten (doorstroommodule, voorlichting/oriëntatie). Onderzoek zou ook duidelijk moeten maken waar de grootste uitval optreedt en hoe die uitval samenhangt met de overgang mbo-hbo (verwante/niet-verwante doorstroom). Onderzoek onder vmbo-leerlingen zou indicaties moeten geven over de doorstroompotentie van leerlingen in de beroepskolom.

De geconstateerde overlap en witte vlekken geven aan dat er ook in de afstemming en samenwerking tussen de netwerken nog de nodige winst te behalen valt. De algemene indruk is dat men op de drempel van een volgende fase in de samenwerking staat. Na de start en de eerste successen en tegenslagen is er een overgangperiode van stroperigheid ontstaan. Om die te overwinnen en een volgende fase van samenwerking in te gaan zoekt men vooral meer gezamenlijkheid. Er is behoefte aan overzicht (welke netwerken, wie doet wat), aan uitwisseling en kennisdelen en aan het expliciteren van gemeenschappelijke belangen. De vraag, die ook tijdens de regiobijeenkomst aan de orde kwam, is echter hoe de samenwerking in de regio verbeterd kan worden. Er komen een aantal suggesties naar voren.

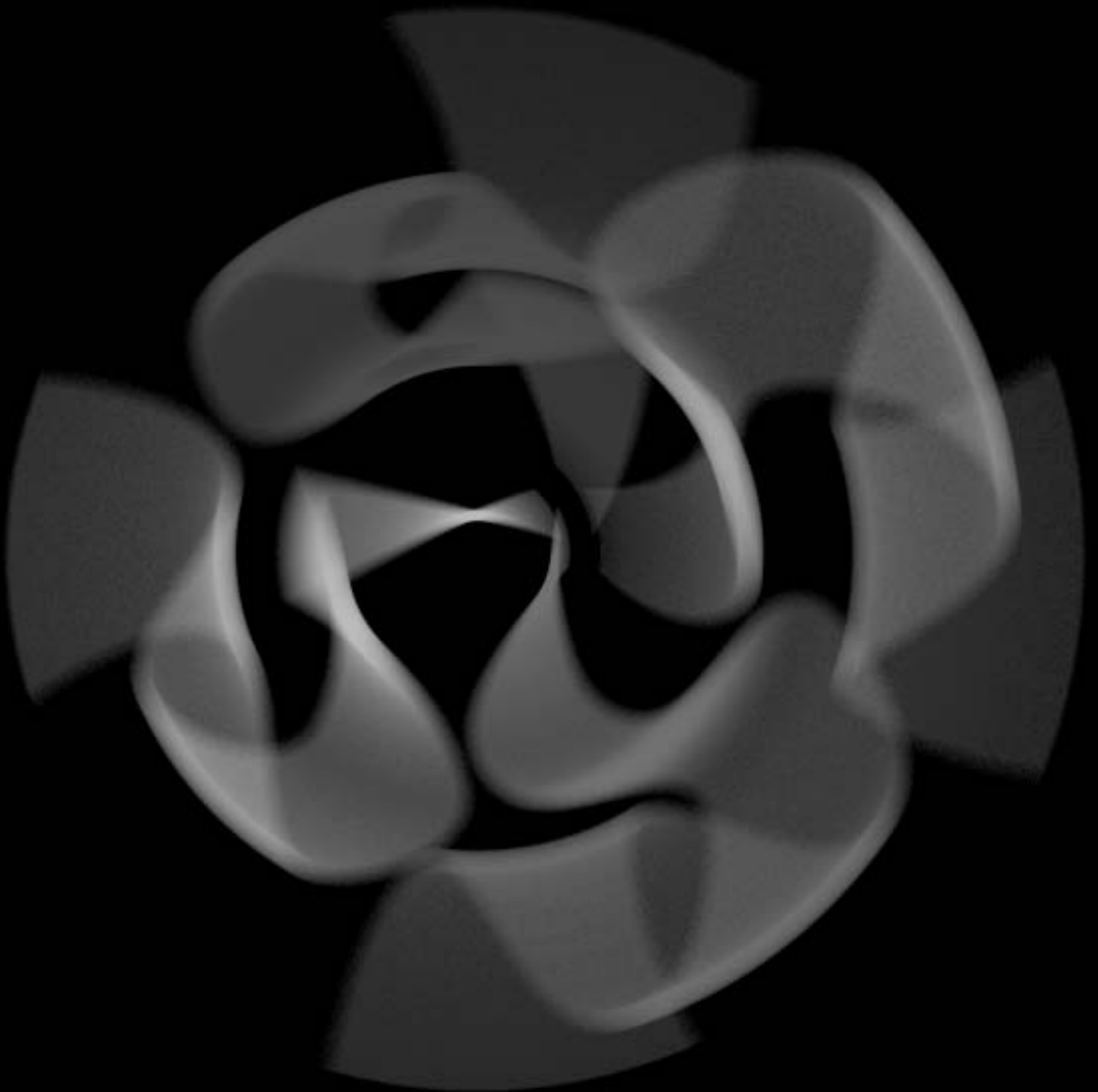
- Inventarisaties en onderzoek moeten de nodige informatie opleveren. Dat geldt voor het primaire proces (gegevens over doorstroom, loopbanen, uitval), voor het rendement van activiteiten en voor de organisatie van de samenwerking.
- Er moet actiever gewerkt worden aan het leggen en onderhouden van contacten. Netwerken moeten zich aan elkaar presenteren. Concreet moeten betrokken mensen (projectleiders) elkaar opzoeken en hun contact organiseren. Overzicht over het geheel is daarbij nuttig en behulpzaam, maar geen voldoende voor-

waarde. Het initiatief moet bij de betrokkenen zelf vandaan komen.

- Bestaande structuren zouden ook anders en beter benut kunnen worden. Het mbo-hbo-overleg in de regio functioneert redelijk goed en is redelijk goed gestructureerd. Vmbo en bedrijfsleven zijn hierbij echter niet aanwezig. Uitbreiding van bestaande overlegstructuren met partners uit de beroepskolom is een directe mogelijkheid om de afstemming te versterken.
- Er moet meer duidelijkheid komen over verantwoordelijkheden. Nu zijn er op de werkvloer vaak goede contacten tussen scholen, maar het is onduidelijk wat er kan, mag en moet. Op directie- en bestuursniveau moet men - elk voor zichzelf én met elkaar - vaststellen wat men wel en niet samen wil gaan doen. (Zie ook de eerdere opmerkingen over visie in 6.1)
- Er is behoefte aan coördinatie en regie. De regie zou op verschillende manieren ingevuld kunnen worden. Bijvoorbeeld door een derde partij (gemeente, provincie) te vragen om het voortouw te nemen, door als partijen gezamenlijk een duidelijk kader (visie, beleid, agenda) te formuleren of door een (persoon of partij als) regievoerder te benoemen. Denkbaar is ook om verschillende elementen te combineren. Duidelijk is wel dat men niet aan regie denkt in termen van directe sturing. Daarvoor is het hele veld van onderwijs-arbeid te complex en gedifferentieerd. De regie zou moeten bestaan uit het inhoudelijk en in praktische zin leggen van verbanden tussen partijen en netwerken. Nieuwe initiatieven zoals het Kennis- en Innovatiekring (KIK) Noord-West Holland en het Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid (RPA) Noord-Holland Noord sluiten aan bij die gedachte.

De samenwerking in en rond de beroepskolom in de regio Noord-Kennemerland kent al veel concrete opbrengsten. Eén van de opbrengsten is een gegroeid inzicht in de noodzakelijke voorwaarden voor succesvolle regionale samenwerking. Die kennis en ervaring kan nu leiden tot een volgende fase in de samenwerking en versterking van de beroepskolom.

Bijlage: Overzicht netwerken

1. Overzicht aansluitingsnetwerken

Sectoroverstijgend

- Netwerk VMBO Impuls
- Masterplan Huisvesting Voortgezet Onderwijs (Alkmaar)
- Regionaal Arrangement Noord-Kennemerland in oprichting
- Aansluitingsnetwerk VMBO-MBO
- (Bilaterale) Aansluitingsinitiatieven MBO-HBO
- Samenwerkingsverband MBO-HBO Noord-Holland-Noord
- Regionaal Platform Werk en Inkomen Noord-Holland Noord (RPWI)
Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid Noord-Holland Noord (RPA)
- MKB Leerbanen actieplan (Noord-Holland Noord)
- Kennis- en Innovatiekring Noord-West Holland (KIK-NWH)

Sectorspecifiek

Techniek

- Technocentrum Noord-Holland Noord (TCNHN)
  - Het Ondernemingshuis Noord-West-Holland
  - Industrieel Kennis- en Technologiecentrum (IKTC) Zaanstad
- TechnoTalent=NatuurTalent
- MTS^{plus}
- Tetrix

Zorg en Welzijn

- Platform Signaal
- Flexibele Zorgkolom (innovatiearrangement)

2. Korte beschrijving per netwerk

<i>Netwerk</i>	Netwerk VMBO Impuls
<i>Categorie</i>	Sectoroverstijgend VMBO-MBO
<i>Korte omschrijving</i>	<p>N.B. Ten tijde van het onderzoek voor het Regioportret bestond VMBO Impuls als zelfstandig project en netwerk. In het najaar van 2004 is besloten om Impuls als zelfstandig project - en daarmee netwerk - op te heffen en onder te brengen bij het Regionaal Arrangement (zie elders in deze bijlage). De onderstaande beschrijving en de beantwoording van de vragen in het Regioportret geven de situatie weer van medio 2004.</p> <p>Het netwerk VMBO Impuls is een samenwerkingverband van vier vmbo-scholen in Alkmaar (Petrus Canisius College, CSG Jan Arentsz, OSG Stedelijk Dalton College Alkmaar, OSG Willem Blaeu) en het Trinitas College in Heerhugowaard. Aanleiding tot de oprichting van het netwerk in 2002 was krachtenbundeling in het kader van de Regionale Kaderregeling Impulsprogramma VMBO. In verband met de wettelijke voorschriften zijn aanvankelijk twee aparte projectaanvragen ingediend. Om de samenwerking kracht bij te zetten zijn deze na toekenning samengevoegd tot één projectplan dat betrekking heeft op alle sectoren: Techniek, Economie en Zorg & Welzijn.</p> <p>Het samenwerkingsverband richt zich op vier thema's:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Versterking relatie vmbo-bedrijfsleven 2. Stagebeleid 3. Onderwijskundige vernieuwing (WPS) 4. Aansluiting vmbo-mbo. <p>Het netwerk kent een stuurgroep waarin directieleden participeren van de vijf deelnemende scholen. De uitwerking van de thema's vindt plaats in werkgroepen waarvan de samenstelling gekoppeld is aan de inhoud (bijvoorbeeld bij doorlopende leerlijnen is ook het mbo betrokken, bij de bedrijfslevengerelateerde thema's het ondernemingshuis) en het uitwerkingsniveau van de thema's (bijvoorbeeld: bestuurlijk/beleidsmatig of uitvoeringsniveau).</p> <p>De dagelijkse aansturing van het impulsproject is in handen van een projectleider. Het thema WPS (werkplekkenstructuur) is daarbij gedelegeerd aan een coördinator WPS. De aansturing van het vierde thema <i>aansluiting vmbo/mbo</i> geschiedt in nauw overleg met de projectleider beroepskolom van het Horizoncollege.</p>
<i>Activiteiten/projecten</i>	<p>Uitgangspunt is dat zoveel mogelijk wordt aangesloten bij bestaande initiatieven (o.a WPS, leerwerktrajecten, regionale overlegstructuren) en ontwikkelingen in Noord-Kennemerland. De beoogde opbrengst van het impulsproject in 2004:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Beleidsdocument Regionaal beleid vmbo voor buitenschools leren ■ VMBO bedrijven bank voor leerwerktrajecten / stage ■ Aanzet voor integraal model van kennisuitwisseling vmb-mbo-bedrijfsleven (loopt door in project Regionaal Arrangement)

- Model voor werkplekkenstructuur
- Regiovisie en daaruit voortvloeiend regionale overlegstructuur vmbo-mbo-bedrijfsleven t.b.v. opleidings- en arbeidsmarktvraagstukken (loopt door in project Regionaal Arrangement)
- Doorlopende leer- en begeleidingslijnen vmbo-mbo per sector / afdeling / branche
- Overdracht resultaten naar andere V(MB)O-scholen in de regio (jaarlijks terugkerende good practice dag vmbo-mbo)
- Adequate infrastructuur voor continuïteit na afloop van impulsproject in 2004 (op regionaal/bestuurs en directieniveau, op schoolniveau en ondersteuningsniveau (doorloop in regionaal arrangement)

Contactgegevens

Na de onderbrenging bij het Regionaal Arrangement heeft VMBO Impuls geen eigen project-leider of coördinator WPS meer. Informatie over Impuls kan worden verkregen bij:

Mw. A. Harteveld

Postadres Petrus Canisius College
Blekerskade 11
1814 CG Alkmaar

Tel. 072 - 511 22 83

Fax 072 - 515 83 13

E-mail a.harteveld@pcc.nu

<i>Netwerk</i>	Masterplan Huisvesting Voortgezet Onderwijs (Alkmaar)
<i>Categorie</i>	Sectoroverstijgend V(MB)O
<i>Korte omschrijving</i>	<p>In het kader van het gemeentelijk masterplan VO werken de vier Alkmaarse V(MB)O scholen samen aan een huisvestingsplan voor het vmbo in de stad.</p> <p>Doel is:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ twee - in plaats van vier - interzuilaire instellingen ■ verbreding en betere spreiding van het opleidingsaanbod. <p>Aanleiding tot het masterplan zijn de slechte huisvestings situatie (onvoldoende afgestemd op maatschappelijke vereisten en nieuwe onderwijsconcepten, achterstallig onderhoud) en het versnipperde vmbo-aanbod in de stad. Mede hierdoor is de instroom in het vmbo afgenomen en het aanbod (deels) onder druk komen te staan, hetgeen direct gevolgen heeft voor de instroom in het ROC Horizon College - enkele mbo-opleidingen zijn reeds afgestoten - en op termijn ook voor de personeelsvoorziening in het Alkmaarse MKB.</p> <p>Door de krachten zuiloverstijgend te bundelen wil men het beroepsonderwijs een nieuwe impuls geven.</p> <p>Het masterplan heeft consequenties voor de huisvesting van de bestaande V(MB)O-scholen en kan daarom niet los worden gezien van ontwikkelingen binnen het havo/vwo.</p> <p>Gemeente en besturen maken in het masterplan afspraken over respectievelijk de verdeling van het aanbod, de leerlingenaantallen en de werkgelegenheid voor onderwijspersoneel.</p> <p>Het masterplan wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van een stuurgroep waarin de gemeente en bestuursvertegenwoordigers van de betrokken scholen participeren. Verder zijn er werkgroepen geïnstalleerd, die de concrete uitwerking van de plannen ter hand nemen. Het gehele traject wordt ondersteund door het adviesbureau Deloitte en Touche.</p>
<i>Activiteiten/projecten</i>	In maart 2004 heeft het College van B&W van de gemeente Alkmaar het masterplan 'huisvesting voortgezet onderwijs Alkmaar' goedgekeurd. De komende acht jaar zullen gefaseerd een aantal samenhangende huisvestingsprojecten worden uitgevoerd. Binnenkort treedt fase één van het masterplan in werking en wordt gestart met de bouw van het facilitair centrum Noord. De Havinghastraat (terrein Clusius College en de huidige vmbo-locatie van het Jan Arentsz) is aangewezen als locatie voor het facilitair centrum Noord.
<i>Contactgegevens</i>	<p>Dhr. S. Arbeek (senior manager) - Deloitte ICS Adviseurs</p> <p>Postadres Laan van Kronenburg 2 1183 AS Amstelveen</p> <p>Tel. 020 - 454 70 00</p> <p>Mobiel 06 - 15092401</p> <p>E-mail sarbeek@deloitte.nl</p>

<i>Netwerk</i>	Regionaal Arrangement Noord-Kennemerland in oprichting
<i>Categorie</i>	Sectoroverstijgend V(MB)O - MBO
<i>Korte omschrijving</i>	<p>In najaar van 2003 hebben vier V(MB)O schoolbesturen in Alkmaar en Heerhugowaard het initiatief genomen tot een aanvraag voor een Regionaal Arrangement Noord-Kennemerland. Directe aanleiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Huisvestingsontwikkelingen in Alkmaar en Heerhugowaard (Masterplan) ■ Terugloop leerlingenaantallen sector techniek ■ Arbeidsmarktontwikkelingen in de regio ■ Uitval van leerlingen in het vmbo en mbo (niveau 1 en 2). <p>Een Regionaal Arrangement (RA) houdt in dat scholen onderling bindende afspraken mogen maken - in de vorm van convenanten - over het vmbo-aanbod in de regio, zonder dat ze daarbij in de weg worden gestaan door gedetailleerde landelijke regelgeving. Doel van het arrangement is enerzijds een evenwichtiger spreiding van het vmbo-aanbod in de regio en anderzijds een betere aansluiting van het aanbod bij de veranderende behoeften van leerlingen, middelbaar beroepsonderwijs en regionale arbeidsmarkt.</p> <p>Omdat het bepalen van een adequaat regionaal aanbod het beleid van individuele scholen te boven gaat, stelt het ministerie van OCW als voorwaarde voor toekenning dat er een <i>regiovisie</i> is opgesteld. Bij dat opstellen dienen al relevante partijen betrokken te worden: alle vmbo-instellingen, het vervolgonderwijs, de gemeenten en het regionale bedrijfsleven (profit- en non-profit instellingen). Het ministerie stelt voor deze voorbereidingsfase subsidiegelden beschikbaar. Om hiervoor in aanmerking komen moet er een plan van aanpak worden ingediend. Het plan van aanpak voor een RA Noord-Kennemerland heeft het ministerie inmiddels goedgekeurd. Voor de voorbereidingsfase is plusminus anderhalf jaar tijd uitgetrokken. Naar verwachting zal het Regionaal Arrangement in februari 2005 formeel worden aangevraagd.</p> <p>Betrokken partijen: Behalve de vier V(MB)O-scholen nemen de volgende partijen deel aan de voorbereidingsfase: ROC Horizon College, het AOC Clusius, de gemeenten Alkmaar en Heerhugowaard, de provincie Noord-Holland, Kamer van Koophandel en het Ondernemingshuis Alkmaar.</p> <p>Het RA in oprichting kent een bestuurlijke regiegroep, waarin bestuursvertegenwoordigers dan wel eindverantwoordelijke schoolleiders van de betrokken instellingen participeren, en werkgroepen - bestaande uit managementleden/beleidsmedewerkers van de deelnemende scholen - die verschillende thema's (zie activiteiten) op beleidsmatig niveau uitwerken. Periodiek worden stuurgroep en werkgroepen - afhankelijk van het thema - uitgebreid met inhoudelijke experts en vertegenwoordigers van de gemeenten, provincie, Kamer van Koophandel en Ondernemingshuis.</p>

Activiteiten/projecten

In het najaar van 2004 zijn een aantal werkgroepen gestart in het kader van het Regionaal Arrangement:

- Regionaal onderwijsaanbod vmbo
- Regionale afstemming tussentijdse uitval vmbo
- Doorstroomdossier en portfolio
- Competentiegericht leren
- SBO-project kwaliteit personeel
- Regionaal stageloket / bureau
- Regionale bedrijfscontacten.

Het uitgangspunt is dat zoveel mogelijk wordt aangesloten bij bestaande initiatieven en netwerken. De toegevoegde waarde van het RA ziet men in het stroomlijnen en verknopen van relevante lopende projecten alsmede het in kaart brengen van witte vlekken.

Contactgegevens

Drs. R.W.F. van Schalkwijk (College van Bestuur Horizon College)
Postadres Postbus 30
1800 AA Alkmaar
Tel. 072 - 527 08 40
E-mail r.w.f.vanschalkwijk@horizoncollege.nl

Dhr. M. Pompert (projectleider Regionaal Arrangement)
Postadres Bergerweg 1
1815 AC Alkmaar
Tel. 072 - 5122477 / 06 234 605 25

Dhr. F. Zoetelief (projectleider doorlopende leerwegen)
Postadres Horizon College
Postbus 30
1800 AA Alkmaar
Tel. 072 - 527 08 94 / 06 - 558 600 39
E-mail f.m.a.zoetelief@horizoncollege.nl

<i>Netwerk</i>	Aansluitingsnetwerk VMBO-MBO
<i>Categorie</i>	Sectoroverstijgend VMBO - MBO
<i>Korte omschrijving</i>	Dit samenwerkingsverband bestaat uit het ROC Horizon College, AOC Clusius, de (brede) vmbo-scholen in Alkmaar en West-Friesland. Doel van het netwerk is het creëren van doorlopende leerwegen. Het netwerk bestaat formeel uit drie geledingen: een stuurgroep op bestuurlijk niveau, een regiegroep op directieniveau en werkgroepen op uitvoeringsniveau. In werkelijkheid is er één laag minder: de stuurgroep komt namelijk niet bij elkaar. In deze lacune wordt voorzien door opnemng van deze activiteit in de Regionaal Arrangement (zie aldaar). In de regiegroep participeren twee sectordirecteuren van het vmbo (resp. van KSG Petrus Canisius College en OSG Willem Blaeu) en de sectordirecteur Economie van het ROC Horizon College, tevens portefeuillehouder beroepskolom binnen het ROC. De regiegroep heeft de aansturing van de werkgroepen gedelegeerd aan drie projectleiders die als één team opereren. Het betreft de projectleider Impuls van het Horizon College en de VMBO-Impuls-projectleiders van de regio's Noord-Kennemerland en West-Friesland. Er zijn sectoroverstijgende werkgroepen en werkgroepen per sector/branche. In de sectoroverstijgende werkgroep loopbaanoriëntatie participeren decanen van het vmbo en mbo. De sectorspecifieke werkgroepen, waarin docenten van het vmbo-mbo participeren, houden zich bezig met programmatisch en didactische afstemming.
<i>Activiteiten/projecten</i>	Doorlopende leerweg voor alle leerwegen <ul style="list-style-type: none"> ■ Monitoren en evalueren van het opleidings- en beroepskeuzeprocess ■ Doorlopende leerlijnen voor de zwakkere leerlingen ■ Knelpuntenonderzoek binnen ROC.
<i>Contactgegevens</i>	Dhr. F. Zoetelief (projectleider doorlopende leerwegen) <p>Postadres Horizon College Postbus 30 1800 AA Alkmaar</p> <p>Tel. 072 - 527 08 94 / 06 - 558 600 39</p> <p>E-mail f.m.a.zoetelief@horizoncollege.nl</p>

<i>Netwerk</i>	(Bilaterale) Aansluitingsinitiatieven MBO-HBO
<i>Categorie</i>	Sectoroverstijgend MBO - HBO
<i>Korte omschrijving</i>	<p>In het mbo vinden aansluitingsinitiatieven mbo-hbo plaats vanuit het ROC Horizon College. Voor het gros van de mbo'ers is het mbo eindonderwijs. Van de mbo'ers in Noord-Kennemerland die wel doorstromen naar het hbo gaat het grootste deel naar hogeschool INHOLLAND, maar een aanzienlijk deel gaat ook naar de Hogeschool van Amsterdam. Beide Hogescholen zijn nauw betrokken bij de aansluitingsactiviteiten mbo-hbo, waarbij eenheid in afspraken in programma's voorop staat.</p> <p>De aansluitingsactiviteiten die veelal in bilateraal verband ontplooid worden, zijn divers en lopen uiteen van voorlichting tot programmatische en pedagogisch/didactisch afstemming. De activiteiten zijn dikwijls gekoppeld aan een specifieke opleiding of deelnemersgroep, maar branche/sectoroverstijgende activiteiten komen ook voor. De doorstroom mbo-hbo heeft voor het Horizon College een lage prioriteit, onder meer omdat het in verhouding om kleine aantallen deelnemers gaat.</p> <p>Het Horizon College (HC) kent de sectoren Zorg en Welzijn, Techniek, Economie, Handel & Dienstverlening en Educatie, en heeft vestingen in vier steden in de regio's Noord-Kennemerland en West Friesland, te weten: Heiloo, Heerhugowaard, Alkmaar en Hoorn.</p> <p>De Hogeschool INHOLLAND (IH) bestaat uit negen <i>schools</i>. Elke school is gericht op één bepaalde sector: agrarisch, techniek, economie, gezondheidszorg, educatie, sociaal-agogisch of kunst. De <i>schools</i> hebben (neven)vestingen in 15 verschillende steden, verspreid over de provincies Noord- en Zuid-Holland.</p> <p>De Hogeschool van Amsterdam (HvA) biedt met zo'n 80 opleidingen hoger onderwijs voor een breed scala van beroepen en functies. De HvA kent acht clusters: Economie; Maatschappij; Techniek; Gezondheid, Sport en Bewegen; Educatie; Creatie en Media; ICT; Recht.</p> <p>INHOLLAND, de Hogeschool van Amsterdam en het Horizon College hebben allen ten behoeve van de coördinatie van de aansluitingsactiviteiten een centrale coördinator aangesteld (staf-functie). INHOLLAND kent hiernaast ook instroomcoördinatoren per school. De centrale coördinatoren werken vraaggestuurd en vervullen de functie van eerste loket voor aansluitingsvraagstukken. Makelen en schakelen zijn de primaire taken van de coördinatoren. De sectoren/branches van het Horizoncollege werken ten behoeve van een betere aansluiting onderwijs-bedrijfsleven met Onderwijs-ArbeidsmarktCommissies (OAC's).</p>

Activiteiten/projecten

Sectoroverstijgend

Sector educatie Horizon College / alle *schools* van INHOLLAND.

- Project: "Doorstroom Hoger Opgeleide Allochtonen". Ontwikkelen van een kansrijke leerroute mbo/hbo voor de hoger opgeleide cursisten van de Taalschool van het Horizon College.
- Doel: Verbetering van de aansluiting door gezamenlijke instroom en doorstroombegeleiding van Taalschool HC en INHOLLAND Alkmaar.

Afdeling Onderwijs & Projecten (O&P) Horizon College.

- Er is een beperkte capaciteit voor de *low-profile* uitvoering van sectoroverstijgende activiteiten op het gebied van de doorstroming mbo-hbo (2004: 10 mensdagen).
- Veel wordt gedaan door de sectoren; de activiteiten vanuit O&P zijn gericht op het uitwerken van afspraken die voortvloeien uit aansluitingsinitiatieven van de sectoren, van de hogeschool-partners (HvA, IH, locatie Alkmaar) en van het regio-overleg MBO-HBO (alle hogescholen en roc's uit Noord-Holland en Flevoland).
- Daarnaast zijn er activiteiten gericht op de voorbereiding van bestuurlijk overleg (netwerk MBO-HBO Noord-Holland - Flevoland), op het volgen van ontwikkelingen op landelijk, regionaal en instellingsniveau en op het formuleren van beleidsgedachten voor het Horizon College.

Contactgegevens

Mw. M. Vrolijk - INHOLLAND
Postadres Postbus 403
1800 AK Alkmaar
Tel. 072 - 518 36 67
Mobiel 06 - 52691101
E-mail marja.vrolijk@inholland.nl

Voor algemene informatie en gegevens van contactpersonen per sector:

Mw. M. Vrolijk (Centraal instroomcoördinator) - INHOLLAND
Tel. 072 - 518 36 67
Mobiel 06 - 52691101
E-mail Marja.Vrolijk@inholland.nl

Dhr. M. Assenberg (Hoofd Onderwijs Dienst Onderwijs) - Horizon College
Postadres Drechterwaard 12 + 14
1824 EX Alkmaar
E-mail m.assenberg@horizoncollege.nl

<i>Netwerk</i>	(Bilaterale) Aansluitingsinitiatieven MBO-HBO (vervolg)
<i>Categorie</i>	Sectorspecifiek MBO - HBO
<i>Activiteiten/projecten</i>	<p>Sectorgebonden</p> <p>Sector Zorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Er is bilateraal overleg in het kader van de strategische alliantie met Hogeschool INHOLLAND en ROC Kop van Noord-Holland (deelname: sectordirecteuren). ■ Er is overleg in het platform Het Signaal, waarin alle bpv-aangelegenheden in de regio worden besproken; Hogeschool INHOLLAND heeft zich hieruit teruggetrokken, hetgeen tot herbezinning van dit platform zal leiden. ■ Er is momenteel geen bilateraal overleg, maar vanuit de sector is er de intentie om overleg te arrangeren met Hogeschool INHOLLAND (contactpersoon Hanneke Hoekstra) m.b.t. aansluiting mbo-hbo. ■ Er is overleg tussen de decanen van mbo en hbo (contactpersoon Peter de Greeuw). ■ De doorstroming voor niveau 4, verpleegkundige opleiding, naar niveau 5, hbo-v, is in onderling overleg geregeld.
<i>Contactgegevens</i>	<p>Horizon College - Sector Zorg en Welzijn</p> <p><i>Sector Welzijn:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Er is bilateraal overleg met Hogeschool INHOLLAND over aansluitingsprogramma's, voorlichting, opzetten nieuwe opleiding Kunst en Cultuur, doorstroomassessment (SPH, Conservatorium INHOLLAND, (I)PABO, EFA-pedagogiek). ■ Er is bilateraal overleg met IPABO, Amsterdam (onderwijsassistenten). ■ Er is bilateraal overleg met EFA, Amsterdam. ■ Er wordt uitvoering gegeven aan kennis en vaardighedentraining, zoals gewenst door het hbo, bijvoorbeeld Nederlands, wiskunde, leren abstraheren. ■ Beleidsopties zijn: voorbereiding op huidig niveau houden (alleen daar waar het nadrukkelijk om een manco gaat), hbo als een geheel zien (geen afzonderlijke afspraken en programma's per hogeschool), goede voorlichting om deelnemer een onderbouwde, gedocumenteerde keuze te kunnen laten maken, bilateraal overleg waar nodig intensiveren, bijvoorbeeld CMW. <p>Horizon College - Sector Zorg en Welzijn</p> <p><i>Sector Techniek:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Er is bilateraal overleg met Hogeschool INHOLLAND over aansluitingsprogramma's en voorlichting. ■ Er wordt uitvoering gegeven aan aansluitingsprogramma's waarbij deelnemers van het Horizon College gedurende het laatste semester een programma volgen aan de Hogeschool INHOLLAND en bij goed resultaat het hbo in 3 jaar kunnen afronden. ■ Dit programma is erkend door een aantal hogescholen, waaronder de Hogeschool van Amsterdam.

- Beleidsopties zijn: toebereiding op hbo sterk richten op een concreet product (zoals bestaand aansluitingsprogramma), hbo als een geheel zien (bijvoorbeeld aansluitingsprogramma doen erkennen door meerdere hogescholen), goede voorlichting om deelnemer een onderbouwde, gedocumenteerde keuze te kunnen laten maken.

Horizon College - Sector Techniek: Jan Jonkeren

Sector Handel en Dienstverlening:

- Voor de doorstroming Facilitaire Dienstverlening zijn er contacten met de Hogeschool INHOLLAND en Hogeschool Den Haag.
- Met beide hogescholen zijn doorstroomafspraken gemaakt (vrijstellingen zijn bepaald).
- Voor de opleiding Groothandel, niveau 4 geldt dat studenten gedurende het laatste halfjaar bij INHOLLAND aan projecten kunnen deelnemen wat maximaal een jaar studieduurverkortening oplevert. Contactpersoon: dhr. G. Idema.
- Voor de opleiding Transport & Logistiek kunnen deelnemers naar de Hogeschool van Amsterdam. De bpv-programmering is op elkaar afgestemd waardoor vrijstellingen behaald worden met als resultaat studieduurverkortening van een half jaar. Contactpersoon op de Hogeschool van Amsterdam, instituut Bedrijfskunde en Logistiek is mevr. H. Krul.
- Er wordt onderzocht hoe de banden van het mbo met het hbo verder kunnen worden ontwikkeld (er wordt bijvoorbeeld gedacht aan een zomertraining wis- en natuurkunde waardoor binnen de studierichting technische bedrijfskunde ook studieduurverkortening kan worden verkregen).

Horizon College - Sector Handel en Dienstverlening: Willem Royer

Sector Economie:

- Er is bilateraal overleg met de Hogeschool INHOLLAND over aansluitingsafspraken en voorlichting. Contactpersonen bij INHOLLAND zijn: Erwin Tuin, Bert Schuurman en Herman Morsch. Dit overleg komt zo'n 3 a 4 keer per jaar bijeen.
- Er wordt voor de niveau 4-opleiding administratie en marketing/ communicatie een (ruim) 2-jarig programma uitgevoerd waarmee de totale studieduur mbo-hbo 6 jaar zal (kunnen) zijn.
- Deelnemers zullen een oriëntatiestage van 1 dag op het hbo doen.
- Het voorliggende convenant doorstroomprogramma Bedrijfseconomie en Commerciële Economie van het samenwerkingsverband doorstroom Mbo-Hbo Noord-Holland-Flevoland zal naar verwachting binnenkort getekend worden.
- Er zijn geen bilaterale contacten met de Hogeschool van Amsterdam; hierin wordt niet geïnvesteerd.

Horizon College - Sector Economie: Hans Jansen

Sector Educatie:

- Er worden aansluitingsprogramma's voor hoogopgeleide anderstaligen uitgevoerd alsmede samengewerkt t.b.v. het verbeteren van taalachterstand bij hbo-studenten.

Horizon College - Sector Educatie: Mieke Pater

Gegevens vanuit de Hogescholen

Hogeschool van Amsterdam (HvA): dhr. J. Zijp

- Er is bilateraal overleg over doorstroomgegevens, studierendementsgegevens, consequenties daarvan, bestaande bilaterale contacten tussen HvA-opleidingen en HC-opleidingen, win-win situatie voor HvA en HC, doorstroomassessment, aansluitingsprogramma's, projectmogelijkheden, uitwisselingsmogelijkheden van studenten en docenten, studieduurverkorting.
- Beleidsopties zijn: voorlichting, aansluitingsprogramma's hanteren die studierendement op het hbo vergroten.

Hogeschool INHOLLAND: mw. M. de Groot

- Er zijn momenteel bilaterale contacten op het niveau van onderwijssectoren.
- Op centraal niveau zijn er weinig contacten en derhalve geen duidelijke beleidsopties cq. prioriteiten.

<i>Netwerk</i>	Samenwerkingsverband MBO-HBO (Noord Holland en Flevoland)
<i>Categorie</i>	Sectoroverstijgend MBO - HBO
<i>Korte omschrijving</i>	<p>In dit netwerk, dat in 1996 is opgericht, participeren alle zeven roc's en hogescholen in de regio Noord Holland en Flevoland (ROC van Amsterdam, ROC Regio College Zaanstreek-Waterland, ROC Nova College, ROC Kop van Noord Holland, ROC Horizon College, ROC Flevoland ROC ASA (Europa College). De deelnemende hogescholen zijn: HES Amsterdam, Hogeschool INHOLLAND Haarlem, Hogeschool INHOLLAND Diemen, Hogeschool IPABO Amsterdam/Alkmaar, Hogeschool van Amsterdam. Het netwerk strekt zich dus ver buiten de grenzen van de subregio Noord Kennemerland uit. Dit hangt samen met het grote voedingsgebied van de hogescholen.</p> <p>Het samenwerkingsverband legt zich primair toe op de aansluiting tussen middelbaar en hoger beroepsonderwijs voor zover het de opleidingen betreft die door de betrokken instellingen worden verzorgd. De partners maken o.a bindende afspraken over het doorstromings- en vrijstellingenbeleid en verkorte leerroutes. Tevens vindt er krachtenbundeling plaats op het gebied van PR en voorlichting.</p> <p>De website www.mbohboroute.org/ met informatie over de regionale en landelijke doorstrommogelijkheden is hiervan het meest duidelijke voorbeeld.</p> <p>Het samenwerkingverband kent een bestuurlijk overleg waarin op hoofdlijnen beleidsafspraken worden gemaakt. Aan dit overleg nemen afgevaardigden deel van de Colleges van Bestuur van de betrokken instellingen. Nadere invulling van de beleidslijnen vindt plaats in de regiegroep waarin stafmedewerkers en/of (midden)managementleden van de deelnemende instellingen participeren. Zij hebben het thema <i>aansluiting</i> expliciet in hun takenpakket. Daarnaast zijn er opleidingsgebonden werkgroepen op docentniveau die zich bezig houden met concrete uitwerking van het aansluitingsvraagstuk, in de zin van informatie-uitwisseling en programmatische afstemming ten behoeve van verkorte leerroutes. De voorzitter van de werkgroep kan zowel uit het mbo of hbo afkomstig zijn. Het netwerk wordt ondersteund door twee netwerkcoördinatoren (programmaleiders), die respectievelijk afkomstig zijn van het hbo en mbo.</p> <p>Na een actieve beginperiode is het netwerk gaandeweg in een sluimerstand geraakt. De geraadpleegde sleutelfiguren wijten dit onder meer aan de fusieprocessen waarin een aantal hogescholen verwickeld waren. Zo is de Hogeschool Alkmaar in de tussenliggende periode met een aantal hbo-instellingen gefuseerd tot de Hogeschool INHOLLAND. In januari 2004 heeft het samenwerkingverband een doorstart gemaakt.</p> <p>Jaarlijks stromen meer dan 300 deelnemers uit de regio Noord-Kennemerland door naar het hbo in de regio Amsterdam, Haarlem en Zaanstreek. Hiervoor worden onder meer de volgende activiteiten ontplooid.</p>

Activiteiten/projecten

- Convenant MTS^{plus} en de hbo-opleidingen. Doel van het mbo-hbo convenant is o.a het ontwikkelen van een doorlopende leerroute MTS^{plus} die minimaal en jaar tijdswinst oplevert.
- Meeloopdagen (proefstudieren)
- Doorstroomprogramma Bedrijfseconomie en Commerciële Economie. Het convenant wordt naar verwachting binnenkort getekend.
- Afstemming doorlopende routes SPW3 - onderwijsassistent niveau 4 - PABO door de werkgroep leraar basisonderwijs van het regionaal samenwerkingsverband mbo-hbo
- Doorstroom van Horizon naar SAO
- Mbo-instroom naar paramedische opleidingen (HvA); bezoekdag, mentorproject en assessment in ontwikkeling
- Maritieme academie in IJmuiden (NOVA-HvA)
- Bundeling maritieme opleidingen (Noordzee College, NOVA en HvA), van zeevaart tot Rijn- en binnenvaart in het gebied van Amsterdam en omstreken, tot een logische en complete regionale samenwerking van maritieme opleidingen. Door het herkenbare en samenhangende opleidingsaanbod sluit vmbo drempelloos aan op het mbo en geeft het mbo een goede doorstroming naar het hbo. Door deze samenwerking kunnen de binnen het mbo en hbo gekwalificeerde maritiem officieren na het behalen van het diploma kiezen uit een breed aanbod aan hbo-afstudeerrichtingen, zoals die voor maritiem management / engineering. Ook kan de mbo-gekwalificeerde maritiem officier daardoor snel een hbo-diploma behalen. Doordat doorlopende leerlijnen met het vmbo zijn gecreëerd, wordt gezorgd voor een efficiënt studietraject voor geïnteresseerde leerlingen / cursisten vanaf 14 jaar.

Contactgegevens

Mw. L. van der Weide (Programmaleider Samenwerkingverband MBO- HBO Noord-Holland en Flevoland)

Postadres Stadhouderskade 55
1072 AB Amsterdam

Tel. 020 - 676 17 96

Mobiel 06 - 12351130

E-mail l.van.der.weide@cb.hva.nl

Dhr. J. Zijp (Hogeschool van Amsterdam)

Postadres Stadhouderskade 55
1072 AB Amsterdam

<i>Netwerk</i>	Regionaal platform Werk en Inkomen Noord-Holland Noord (RPWI) Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid Noord-Holland Noord (RPA)
<i>Categorie</i>	Sectoroverstijgend VMBO - MBO - HBO
<i>Korte omschrijving</i>	<p>Het RPWI is een bestuurlijk overlegplatform dat gericht is op een betere afstemming van vraag en aanbod op de regionale arbeidsmarkt, met als doel: versterking van sociaal-economische structuur van de regio Noord-Holland Noord.</p> <p>De participanten zijn: de lokale overheid (gemeenten in Noord-Kennemerland, Kop van Noord-Holland en West Friesland), de provincie Noord-Holland, werkgeversorganisaties (MKB Nederland, afdeling Noordwest-Holland, VNO-NCW West), werknemersorganisaties (FNV afdeling Noord-Holland, CNV afdeling Noord-Holland, Unie MHP Noord-Holland), kennisinstellingen (Hogeschool INHOLLAND, Horizon College, ROC Kop van Noord-Holland), Kamer van Koophandel Noordwest-Holland, Centrum Werk en Inkomen Noordwest, UWV Noordwest. PDZ uitzendbureau en platform zekerheid. Het RPWI richt op thema's als reïntegratie, sectorbeleid en onderwijs.</p> <p>De meeste taken van het platform zijn niet nieuw; ze worden door de deelnemende partijen momenteel al geheel of gedeeltelijk zelfstandig uitgevoerd. De meerwaarde ligt dan ook in de bundeling van die afzonderlijke inspanningen, waardoor meer kan worden bereikt. Om snelle, concrete resultaten te behalen zijn speerpunten benoemd die in projectvoorstellen worden vertaald.</p> <p>Per activiteit (project) is een lid van het Regionaal Platform als 'trekker' (projectleider) benoemd. De projectleider formeert een werkgroep, bestaande uit betrokken leden van het platform en externe betrokkenen, en zoekt mogelijkheden en middelen om het project te realiseren. Voor de uitvoering van de projecten stellen betrokken partijen in beginsel eigen capaciteit beschikbaar. De projectleider van het RPWI coördineert en bewaakt de algehele voortgang van de projecten.</p> <p>Het Regionaal Platform Werk & Inkomen Noord-Holland Noord (RPWI NHN) heeft in haar vergadering van 9 september besloten dat de netwerkorganisatie verder zal gaan als het Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid Noord-Holland Noord (RPA NHN). Het Platform zal zich vooral gaan richten op het creëren van een betere aansluiting van het aanbod op de vraag. De komende periode zal het Platform zich inzetten om de activiteiten van de sectoren in het bedrijfsleven en de initiatieven zoals die door de gemeenten en het UWV genomen worden beter op elkaar af te stemmen. Het Platform zal zich niet alleen richten op de problemen van de arbeidsmarkt nu, maar ook kijken naar de structurele problemen op de middellange termijn.</p>

Activiteiten/projecten

Initiatieven op het gebied van onderwijs:

- De Week van het Werk. In dit kader worden op roc's (i.c. Horizon college en ROC Kop van Noord Holland) diverse workshops georganiseerd voor verschillende geledingen. Voorbeelden zijn: workshop 'het presenteren bij solliciteren' voor leerlingen. En voor casemanagers de workshop: leren omgaan met problemen die ontstaan door cultuurverschillen tussen allochtonen en autochtonen.
- Preventie en opvangprojecten behoeve van drop outs uit het vmbo (preventie en opvang).
- Ontwikkeling van een leergang voor de MKB-ondernemer, i.s.m. een roc.

Contactgegevens

Dhr. J. Stam (secretaris RPA, voorheen manager RWPI)

Adres Jan Ligthartstraat 1
Postbus 9334
1817 MR Alkmaar

Tel. 072 - 5143690

E-mail janstam@rpa-nhn.nl

<i>Netwerk</i>	MKB Leerbanen actieplan (Noord-Holland Noord)
<i>Categorie</i>	Sectoroverstijgend VMBO - MBO
<i>Korte omschrijving</i>	<p>Het MKB in Nederland heeft, om zich te kunnen blijven ontwikkelen, kwalitatief goed opgeleid personeel nodig. Eén van de grootste problemen van het huidige Nederlandse beroeps- onderwijs is het grote aantal voortijdig schoolverlaters. Deze jongeren zijn extra kwetsbaar: ze starten (gemiddeld) op een lager niveau, met een lager startsalaris, hebben vaker een flexibel dienstverband, krijgen meer te maken met verdringingseffecten door hoger opgeleiden en staan bij economische tegenwind eerder op straat. Een groot aantal van deze jongeren komt terecht in het MKB.</p> <p>Naar aanleiding van deze knellende problematiek is MKB Nederland in 2003 gestart met het landelijke project 10.000 MKB leerbanen. De doelstelling van dit project is de realisatie van 10.000 leerbanen binnen MKB-bedrijven in vier jaar. Deze leerbanen zijn primair bedoeld voor vmbo-jongeren die een leerwerktraject volgen. Inmiddels is sprake van een verbreding naar andere, vergelijkbare doelgroepen.</p> <p>Het actieplan Noord-Holland Noord is een doorvertaling van het landelijke MKB-initiatief naar de subregio's Noord-Kennemerland & West-Friesland. In totaal streeft deze regio naar 500 leerbanen. Het project zal drie jaar (2004-2006) lopen.</p> <p>Kwalitatieve doelen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gerichte en positieve bijdrage leveren aan het probleem van voortijdige schooluitval en jeugdwerkloosheid 2. Positieve bijdrage leveren aan doorlopende leerlijnen richting het mbo 3. Voorzien in voldoende goedopgeleide medewerkers voor het regionale en lokale MKB 4. Regionale en lokale netwerken ontwikkelen tussen scholen voor beroepsonderwijs en het MKB; werkgevers dragen bij aan een situatie waarin onderwijs in toenemende mate opleidt voor de vraag van de arbeidsmarkt.
<i>Activiteiten/projecten</i>	<p>Zodra het definitieve actieplan is vastgesteld, is het te downloaden op: www.mkbleerbanen.nl/. Het regionaal actieteam is verantwoordelijk voor de uitvoering van de plannen en activiteiten.</p> <p>Betrokken partijen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Provincie Noord-Holland ■ Gemeente Alkmaar ■ Gemeente Hoorn ■ Gemeente Den Helder ■ Gemeente Texel ■ MKB regio Noordwest-Holland en ondernemersverenigingen

- Regionaal Platform Arbeidsmarkt (RPA) Noord-Holland Noord
- Kamer van Koophandel
- Het Noord-Kennemer en West-Friese scholenveld, met name scholen voor vmbo en roc's (CSG Jan Arentz, Stedelijk Dalton College Alkmaar, Petrus Canisius College, OSG Willem Blaeu in Alkmaar, Trinitas College Heerhugowaard, Atlas College in Hoorn en Edam, SG Tabor in Hoorn, Martinus College in Grootebroek, AOC Clusius Alkmaar, ROC Horizon College Alkmaar)
- Scholen in de Kop van Noord-Holland (SG De Hogeberg, Texel; Ety Hillesum College; SAVO-SG Nieuwediep, Den Helder; GSG Schagen, Schagen; SG Whiringherlant, Wieringermeer; ROC Kop van Noord-Holland)
- Centrum voor Werk en Inkomen (CWI)
- Regionale Economische Stimulerings-(RES-)regio's in Noord-Holland.

Contactgegevens

dhr. J. Stam (actieleider regionaal Actieteam MKB Leerbanen, tevens secretaris RPA)
 Tel. 072 548 82 95 / 06 43010472
 E-mail jstam@alkmaar.nl of janstam@multiweb.nl

Dhr. J. van Zwieten (contactpersoon, Landelijk Actieteam MKB Leerbanen)
 Postadres Hoofdstraat 39
 3971 KA Driebergen
 Tel. 0343 524021
 E-mail j.vanzwieten@mkbleerbanen.nl

<i>Netwerk</i>	Kennis- en InnovatieKring NoordWest Holland (KIK-NWH)
<i>Categorie</i>	Sectoroverstijgend Onderwijs-bedrijfsleven
<i>Korte omschrijving</i>	<p>De Kennis- en InnovatieKring is een stichting met een innovatieraad die onder meer fungeert als strategische denktank. KIK-NWH is een netwerkorganisatie bestaande uit ondernemers, onderwijs en onderzoeksbedrijven en overheid. In de Innovatieraad hebben specifieke deskundigen op het gebied van kennis en innovatie uit overheid, bedrijfsleven (groot, midden en klein) en wetenschap zitting.</p> <p>Het doel van KIK-NWH is om samen met instellingen een 'Kennisnetwerk' op te zetten. KIK-NWH wil een motor zijn voor innovatieve bedrijvigheid met als concreet doel om in 2030 60.000 banen extra te creëren. Binnen het gebied Noordwest-Holland zijn een zestal economische speerpunten onderscheiden: agribusiness, toerisme en recreatie, maritiem, duurzaamheid, metaal en techniek, logistiek en transport. Daarnaast zijn er nog activiteiten als themabijeenkomsten, een innovatiefestival en het ondersteunen van derden.</p> <p>De Kennis- en Innovatie Kring is in januari 2004 opgericht en is een initiatief van de onderwijsinstellingen in de regio Noord-Holland Noord (Clusius College, ROC kop van Noord-Holland, INHOLLAND Alkmaar en Horizon College).</p>
<i>Activiteiten/projecten</i>	<p>Voorbeelden van activiteiten die door KIK worden opgezet of ondersteund:</p> <p>Samenwerking tussen bedrijven en vmbo-scholen t.b.v. gebruik van materialen. Doel is dat vmbo-instellingen beter en meer gaan samenwerken met bedrijven en beter gebruik gaan maken van materialen van bedrijven.</p> <p>De Opleidingskalender. Het opleidingsaanbod is onvoldoende bekend bij de regionale (werkende) beroepsbevolking. Er wordt een overzicht opgesteld van waar een breed aanbod van bestaand en nieuw opleidingsaanbod beschikbaar is of wordt gemaakt.</p>
<i>Contactgegevens</i>	<p>Karien van den Braber (projectleider KIK-NWH)</p> <p>Adres Jan Ligthartstraat 1</p> <p>Postdres Postbus 9334 1817 MR Alkmaar</p> <p>Tel. 072 - 514 35 85</p> <p>E-mail info@kik-nwh.nl</p> <p>Website www.kik-nwh.nl</p>

<i>Netwerk</i>	<p>Technocentrum Noord-Holland Noord (TCNHN)</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Het Ondernemingshuis Noord-West Holland ■ Industrieel Kennis- en Technologiecentrum (IKTC) Zaanstad
<i>Categorie</i>	<p>Sector Techniek</p> <p>Onderwijs-bedrijfsleven</p>
<i>Korte omschrijving</i>	<p>Het TCNHN is een intermediair tussen het technisch bedrijfsleven, het technisch beroeps- onderwijs (vmbo, mbo en hbo) en de regionale/plaatselijk overheid. De rol van het TCNHN spits zich toe op faciliteren, initiëren, coördineren en stimuleren. Het TCHNN wil op deze wijze de organisatie- en innovatiekracht van de regio in het algemeen en van de netwerken in het bijzonder versterken.</p> <p>Technocentrum Noord-Holland Noord heeft indertijd, uit historische overwegingen, besloten aan te sluiten bij de bestaande gewest-indeling in de regio. Daarom vindt de uitvoering van de taken plaats in twee werk-units, te weten: de stichting Ondernemingshuis Noordwest-Holland (Noord-Kennemerland) en de Stichting Industrieel Kennis- en Technologiecentrum (IKTC) voor de overige subregio's. De stichting Technocentrum Noord-Holland Noord fungeert tot nu toe als coördinerende koepel en zorgt voor bundeling van en afstemming tussen de afzonderlijke activiteiten.</p> <p>In de stichting Ondernemingshuis participeren sinds 2000 de volgende partijen: Kamer van Koophandel Noordwest-Holland, Syntens Alkmaar, NVOB, MKB Nederland, INHOLLAND Alkmaar, ROC Horizon College, AOC Clusius College, Metaalunie, Energie Onderzoek Centrum Nederland, Economische Raad Noordwest-Holland.</p> <p>Het afgelopen jaar heeft het Ondernemingshuis een sluimerend bestaan geleid, hetgeen te wijten zou zijn aan personeelwisselingen en onduidelijkheid over de voorzetting van de subsidie (financiering kaderregeling Technocentrum). Begin 2004 sprongen de lichten wat de subsidiering betreft weer op groen en zijn de activiteiten hervat.</p> <p>De kerndoelen die voor het jaar 2004 op de agenda staan, luiden:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tot stand brengen van een hecht partnerschap van onderwijs en bedrijfsleven in het kader van het vernieuwen, sterker en aantrekkelijker maken van het technisch beroeps- onderwijs in de regio. 2. Bevorderen van een betere kennisbenutting en kenniscirculatie tussen onderwijs en bedrijfs- leven en binnen het bedrijfsleven zelf, en bevordering van technologische vernieuwing. Hierbij past ook een betere benutting van de in de regio aanwezige faciliteiten (o.a. appa- ratuur en ruimten)
<i>Activiteiten/projecten</i>	<p>Makelen en schakelen t.b.v. de initiatieven zoals MTS^{plus}, Tetrix, Performance Techniek en TechnoTalent</p>
<i>Contactgegevens</i>	<p>Dhr. F. van Daalen (Projectmanager IKTC Zaanstad)</p> <p>Tel. 075 - 653 10 10</p> <p>Mobiel 06 - 12998360</p> <p>E-mail fvandaalen@iktc-zaanstad.nl</p>

<i>Netwerk</i>	TechnoTalent = NatuurTalent
<i>Categorie</i>	Sector Techniek VMBO - MBO - HBO
<i>Korte omschrijving</i>	<p>In het impulsproject TechnoTalent staat het creëren van een krachtige leeromgeving, als basis voor een doorlopende leerlijn Techniek vmbo-mbo-hbo centraal. De leeromgeving TechnoTalent, gericht op het 'techniekminded' maken van sluimerende technotalenten, bestaat uit drie samenhangende pijlers: Edu-labs (werkplekkenstructuur), bedrijvenprojecten en de inzet van studenten uit het technisch vervolgonderwijs als rolmodel. De doelen van het project TechnoTalent luiden: vergroten van de instroom in technische beroepsopleidingen en beroepen, verbeteren van de doorstroom in de technische beroepskolom en verbeteren van de aansluiting tussen beroepsopleidingen. Het project is gestart op 2003 en loopt door tot 2008.</p> <p>Het samenwerkingsverband kent een groot aantal betrokkenen vanuit het onderwijs, (regionale) bedrijfsleven en plaatselijke overheid. De deelnemers zijn: het Petrus Canisius College (initiatiefnemer), ROC Horizon College, Adelbertusschool, Hogeschool INHOLLAND, VU Amsterdam, een drietal basisscholen in de regio en de gemeente Alkmaar. Vanuit het bedrijfsleven zijn vertegenwoordigd: Noordwestzes Architecten en Ontwerpers, Bouwbedrijf Tromp BV, Corus Groep IJmuiden, TC NHN, TNIO, Siemens Nederland NV. Verder zijn er ook banden met partijen uit de regio Haaglanden (o.a Kamer van Koophandel Den Haag, Edulabs Den Haag, vmbo-scholen en roc), die in teken staan van de overdracht van expertise en ervaringen.</p>
<i>Activiteiten/projecten</i>	<p>Ontwikkeling van een aantrekkelijke techno-leeromgeving/ methodieken en didactiek. Ontwikkeling van een samenhangende doorlopende leerlijn: po - vo - hbo - wo. Creëren van synergie en win-win situatie voor de betrokken partners (onderwijs en bedrijfsleven). Ontwikkeling van internationale functionele mobiliteit. Kortom: ontwikkeling - onderwijs - internationalisering en onderzoek (hier: monitoring).</p>
<i>Contactgegevens</i>	<p>Mw. A. Harteveld (Petrus Canisius College)</p> <p>Postadres Blekerskade 11 1814 CG Alkmaar</p> <p>Tel. 072 - 511 22 83</p> <p>Fax 072 - 515 83 13</p> <p>E-mail a.harteveld@pcc.nu</p>

<i>Netwerk</i>	MTS ^{plus}
<i>Categorie</i>	Sector Techniek MBO - Bedrijfsleven
<i>Korte omschrijving</i>	<p>MTS^{plus} is een grootscheeps herontwerpproject dat de zeven roc's in Noord-Holland Noord en Flevoland i.s.m. het bedrijfsleven in 2001 zijn gestart. Het project behelst een grondige herziening van het middelbaar technisch beroepsonderwijs, zowel naar inhoud als naar vorm, op basis van nieuw onderwijsconcept. De afkorting MTS^{plus} staat voor Mens, Techniek en Samenleving. Kenmerkend aan MTS^{plus} zijn de herijkte leerinhouden, de vraaggestuurde en leerlinggerichte benadering, de ruime oriëntatiemogelijkheden, de intensieve begeleiding en het denken in loopbanen (doorlopende leerlijnen in de beroepskolom). Sleutelwoorden bij de aanpak zijn: natuurlijk- en competentiegericht leren, ervaringsleren in de (beroeps)-context en de ontwikkeling van zelfgestuurd leren.</p> <p>MTS^{plus} streeft naar een structureel nieuwe vorm van samenwerking tussen onderwijs en het regionale en sectorale bedrijfsleven. De klassieke, relatief passieve <i>klant - leverancier</i> relatie tussen school en bedrijf moet plaatsmaken voor een dynamisch (regionaal en/of landelijk) partnerschap, waarin beide partijen verantwoordelijkheid nemen voor het opleiden van mensen en gezamenlijk de ontwikkeling (<i>co design</i>) en uitvoering (<i>co makership</i>) van het onderwijsconcept ter hand nemen.</p> <p>De projectstructuur bestaat uit een stuurgroep waarin de colleges van bestuur (CvB's) van de deelnemende roc's participeren, een regiegroep bestaande uit materiedeskundigen, centrale ontwikkelgroepen op docentniveau en zeven regionale projectgroepen waarin de centraal ontwikkelde modellen en instrumenten worden uitgetest door de betreffende roc's (en vmbo-scholen) en bedrijven.</p>
<i>Contactgegevens</i>	<p>Dhr. N. Snip (Directeur Sector Techniek, standplaats Alkmaar Techniek) - Horizon College</p> <p>Postadres Postbus 150 1700 AD Heerhugowaard</p> <p>Tel. 072 - 527 27 66</p> <p>E-mail n.snip@horizoncollege.nl</p>

<i>Netwerk</i>	Tetrix
<i>Categorie</i>	Sector Techniek MBO - Bedrijfsleven
<i>Korte omschrijving</i>	<p>Tetrix bedrijfsopleidingen is een samenwerkingverband (sinds januari 2004) van regionale bedrijfsopleidingen (SMEA, CBTO en Hembrug beroepsopleidingen) die samen met de roc's de bbl-opleidingen in metaal - elektrotechniek verzorgen (metalektro). Het roc verzorgt het theoriedeel, de bedrijfsscholen respectievelijk de werving, selectie, uitplaatsing bij deelnemende bedrijven en de ondersteunende praktijktraining. De bedrijfsscholen hebben nu nog een afzonderlijke bedrijfsvoering en een eigen, soms concurrerend aanbod. Voor de individuele ondernemer, schoolverlater of werknemer is het vaak niet duidelijk waar je moet zijn voor de juiste opleiding voor de metalektro branche.</p> <p>Doel van het samenwerkingverband Tetrix is het scheppen van transparante structuur voor opleidingen in de metalektrobranche. Tetrix streeft concreet naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ één loket voor opleiden in de bedrijfstak ■ continuïteit van het aanbod op de arbeidsmarkt ■ een vraaggericht, samenhangend opleidingsaanbod (aansluitend bij de wensen en mogelijkheden van bedrijven). <p>Het samenwerkingsverband wordt in eerste instantie gevormd door werkgevers uit de FME-kring en de Metaalunie. Het verband wordt inhoudelijk ondersteund door het Technocentrum Noord-Holland Noord. Daaromheen bevindt zich een kring van scholen voor beroepsonderwijs, bedrijfstakadviseurs en soms ook particuliere opleidingsinstellingen waarmee wordt samengewerkt om zorg te kunnen dragen voor een zo'n compleet mogelijk aanbod.</p>
<i>Contactgegevens</i>	<p>Dhr. F. Schuijt (voorzitter Tetrix bedrijfsopleidingen)</p> <p>Postadres P/a Stork Postbus 49 1950 AA Velsen-Noord</p> <p>Tel. 0251 - 207 020</p> <p>E-mail info@tetrixbedrijfsopleidingen.nl, T.a.v Dhr F. Schuijt</p> <p>Website www.tetrixbedrijfsopleidingen.nl</p> <p>Dhr. J. Benjamens (Secretaris bestuur / projectmanager Performance Techniek)</p> <p>Postadres P/a Stork Postbus 49 1950 AA Velsen-Noord</p> <p>Tel. 0251 - 207 020</p> <p>Mobiel 06 - 53382153</p>

<i>Netwerk</i>	Platform het Signaal Coördinatiepunt voor Beroepspraktijkvorming in Noord-Holland Noord
<i>Categorie</i>	Sector Zorg en Welzijn Onderwijs - Bedrijfsleven
<i>Korte omschrijving</i>	<p>Platform het Signaal, ook wel het Coördinatiepunt Beroepspraktijkvorming Zorg Noord-Holland Noord genoemd, coördineert de bpv-plaatsen voor de zorgopleidingen van de beroepsopleidende leerweg (bol) van het Horizon College, ROC Kop van Noord-Holland en de voltijds leerweg Verpleegkunde van de Hogeschool INHOLLAND.</p> <p>Het Signaal is een initiatief van het cluster Arbeidsmarkt en Opleidingen van Facit. Dit cluster voert het beleid uit voor het Tripartite Zorg Overleg (TZO) waarin de werkgevers en werknemers zijn vertegenwoordigd. Bij het ontwikkelen en uitvoeren van de werkzaamheden van het Signaal zijn zowel de onderwijsinstellingen, de zorginstellingen als de OVDB betrokken.</p> <p>Het netwerk bestaat uit de volgende geledingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Stuurgroep In de stuurgroep zijn de drie onderwijsinstellingen, de zorginstellingen en het TZO (Tripartite Zorg overleg: een samenwerkingverband, werknemers en arbeidsvoorziening) vertegenwoordigd. De regiomanager van de OVDB heeft een adviserende rol. ■ Klankbordgroep In de klankbordgroep en de werkgroepen werken de bpv-coördinatoren van de onderwijsinstellingen nauw samen met opleidingscoördinatoren van zorginstellingen en de OVDB-consulent. ■ Coördinatiepunt Het team dat het op coördinatiepunt werkt bestaat uit de drie bpv-coördinatoren van de onderwijsinstellingen, een planningsmedewerker en de projectmanager. <p>In diverse werkgroepen worden deelprojecten uitgevoerd.</p>
<i>Activiteiten/projecten</i>	<p>Met ingang van januari 2004 is het Platform het Signaal formeel opgeheven. De stuurgroep heeft hiertoe besloten wegens het wegvallen van de subsidiemiddelen (BPV+) en om redenen van efficiency. De activiteiten van Het Signaal werden vanaf die datum overgenomen door onderwijsinstellingen en de OVDB.</p> <p>Het overleg tussen de onderwijsinstellingen en de OVDB voor de niveaus 1 t/m 4 blijft bestaan. De meeste activiteiten van Het Signaal lopen door tot het eind van het jaar 2004. Zo wordt onder meer de invoering van het instrument voor het opstellen van leerplaatsprofielen voorbereid en vindt de afronding en overdracht van de activiteiten en producten van Het Signaal plaats.</p>

Momenteel vindt onder verantwoording van de Stichting ROAZ i.o. (Regionaal Overleg Arbeidsmarkt Zorg) door de BPV+ coördinator voor genoemde onderdelen de afronding plaats van de deelprojecten 'Leerplaatsprofielen' en 'het Signalement' (zie aanvraag afronding BPV+2004).

De stuurgroep het Signaal heeft de verantwoording voor de verschillende deelprojecten van het Signaal overgenomen. De functie van de projectmanager is veranderd.

Contactgegevens

Mw. E. Compaan, projectmanager Het Signaal

Postadres Postbus 218
1700 AE Heerhugowaard
Titanialaan 15

Tel. 072 - 576 38 50

Fax 072 - 576 38 60

E-mail els.compaan@facit.nl

Stuurgroep Het Signaal

Postadres P/a Horizon College
Drechterwaard 14
1824 EX Alkmaar

<i>Netwerk</i>	Flexibele Zorgkolom (innovatiearrangement)
<i>Categorie</i>	Sector Zorg en Welzijn VMBO - MBO - HBO Bedrijfsleven
<i>Korte omschrijving</i>	<p>Dit project richt zich op het ontwikkelen van een flexibel, vraaggericht en competentiegericht onderwijsmodel voor Zorgopleidingen in de beroepskolom. Hiervoor is afstemming nodig met de diverse zorginstellingen, niet als eenmalige gebeurtenis maar als structureel proces.</p> <p><i>Partners:</i> Onderwijs: Horizon College te Hoorn, ROC Kop van Noord-Holland te Den Helder, ROC van Amsterdam, Albeda College te Rotterdam, Baronie College te Breda, Mondriaan College te Den Haag, Drenthe College te Assen, Arcus College te Heerlen, Hogeschool INHOLLAND te Alkmaar, HRO te Rotterdam, 5 vmbo-scholen.</p> <p>Bedrijven: WFG te Hoorn, MCA te Alkmaar, Lindendaal te Hoorn, Nieuwpoort te Alkmaar, SDG Reigersdaal te Broek op Langedijk en Leekerweide te Wognum. Overige partners: OVDB te Bunnik, ROAZ te Heerhugowaard, Threeships te Rotterdam.</p>
<i>Activiteiten/projecten</i>	<p>De beroepspraktijk vormt het uitgangspunt voor de aan te bieden onderwijsinhouden. Natuurlijk leren en Action learning moeten enerzijds de sleutel zijn tot vraaggestuurd, flexibel aanbod en anderzijds de mogelijkheid bieden tot een evenwichtige competentie-ontwikkeling. Met de inzet van een elektronische leeromgeving kan in eerste instantie leerplek ongebonden worden geleerd. Voor het ontwikkelen van waarden en attitudes blijven ontmoetingsmomenten gewenst. Het te ontwikkelen digitale portfolio wordt gecommuniceerd met alle betrokken partijen.</p>
<i>Contactgegevens</i>	<p>Mw. T. Sijp (Horizon College, sector Zorg en Welzijn)</p> <p>Postadres Gebouw Maelsonsteete Maelsonstraat 24 1624 NP Hoorn</p> <p>Tel. 0229 - 287 100</p> <p>E-mail t.sijp@horizoncollege.nl</p>

3. Contactgegevens sleutelfiguren

<i>Netwerk</i>	VMBO Impuls
<i>Naam</i>	Mw. A. Hartevelde
<i>Functie</i>	Voorzitter Centrale Directie
<i>Organisatie</i>	Petrus Canisius College (vmbo)
<i>Tel.</i>	072 - 511 22 83
<i>E-mail</i>	a.hartevelde@pcc.nu
<i>Netwerk</i>	Masterplan Huisvesting VO Alkmaar
<i>Naam</i>	Dhr. S. Arbeek
<i>Functie</i>	Senior Manager
<i>Organisatie</i>	Deloitte ICS Adviseurs
<i>Tel.</i>	020 - 454 70 00 / 06 15092401
<i>E-mail</i>	sarbeek@deloitte.nl
<i>Netwerk</i>	Regionaal Arrangement Noord-Kennemerland i.o.
<i>Naam</i>	dhr. drs. R.W.F. van Schalkwijk
<i>Organisatie</i>	Horizon College
<i>Functie</i>	College van Bestuur
<i>Tel.</i>	072 - 527 08 40
<i>E-mail</i>	r.w.f.vanschalkwijk@horizoncollege.nl
<i>Naam</i>	Dhr. M. Pompert
<i>Functie</i>	Projectleider Regionaal Arrangement
<i>Tel.</i>	072 - 5122477 / 06 234 605 25
<i>E-mail</i>	m.pompert@willemblaauw.nl
<i>Naam</i>	Dhr. F. Zoetelief
<i>Functie</i>	Projectleider doorlopende leerwegen Horizon College
<i>Tel.</i>	072 - 527 08 94 / 06 - 558 600 39
<i>E-mail</i>	f.m.a.zoetelief@horizoncollege.nl
<i>Netwerk</i>	Aansluitingsnetwerk VMBO-MBO
<i>Naam</i>	Dhr. F. Zoetelief
<i>Functie</i>	Projectleider doorlopende leerwegen Horizon College
<i>Tel.</i>	072 - 527 08 94 / 06 - 558 600 39
<i>E-mail</i>	f.m.a.zoetelief@horizoncollege.nl
<i>Netwerk</i>	(Bilaterale) Aansluitingsinitiatieven MBO-HBO
<i>Naam</i>	Mw. M. Vrolijk
<i>Organisatie</i>	INHOLLAND
<i>Tel.</i>	072 - 518 36 67 / 06 52691101
<i>E-mail</i>	marja.vrolijk@inholland.nl

<i>Naam</i>	Dhr. M. Assenberg
<i>Organisatie</i>	Horizon College
<i>E-mail</i>	<i>m.assenberg@horizoncollege.nl</i>
<i>Netwerk</i>	Samenwerkingsverband MBO-HBO Noord Holland en Flevoland
<i>Naam</i>	Dhr. J. Zijp
<i>Functie</i>	Programmaleider mbo-hbo
<i>Organisatie</i>	Hogeschool van Amsterdam
<i>Tel.</i>	020 - 676 17 96
<i>E-mail</i>	<i>j.zijp@hva.nl</i>
<i>Netwerk</i>	Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid Noord-Holland Noord
<i>Naam</i>	Dhr. J. Stam
<i>Functie</i>	Secretaris RPA
<i>Tel.</i>	072 - 5143690
<i>E-mail</i>	<i>janstam@rpa-nhn.nl</i>
<i>Netwerk</i>	MKB Leerbanen Noord Holland Noord
<i>Naam</i>	Dhr. J. Stam
<i>Functie</i>	Actieleider Regionaal Actieteam MKB Leerbanen
<i>Tel.</i>	072 - 548 82 95
<i>E-mail</i>	<i>janstam@rpa-nhn.nl</i>
<i>Netwerk</i>	Technocentrum Noord Holland Noord
	■ Het ondernemingshuis Noord-West Holland
	■ Industrieel Kennis- en Technologiecentrum (IKTC) Zaandam
<i>Naam</i>	Dhr. F. van Daalen
<i>Functie</i>	Projectmanager
<i>Organisatie</i>	Ondernemingshuis Alkmaar (Technocentrum Noord-Holland Noord)
<i>Tel.</i>	075 - 653 10 10 / 06 12998360
<i>E-mail</i>	<i>fvandaalen@iktc-zaanstad.nl</i>
<i>Netwerk</i>	TechnoTalent = NatuurTalent
<i>Naam</i>	Mw. A. Harteveld
<i>Organisatie</i>	Petrus Canisius College
<i>Functie</i>	Voorzitter Centrale Directie
<i>Tel.</i>	072 - 511 22 83
<i>E-mail</i>	<i>a.harteveld@pcc.nu</i>

<i>Netwerk</i>	MTS ^{plus}
<i>Naam</i>	Dhr. N. Snip
<i>Organisatie</i>	Horizon College
<i>Tel.</i>	072 - 527 27 66
<i>E-mail</i>	n.snip@horizoncollege.nl
<i>Netwerk</i>	Tetrix Opleidingen Performance Techniek
<i>Naam</i>	Dhr. J. Benjamens
<i>Functie</i>	Secretaris bestuur / projectmanager Performance Techniek
<i>Organisatie</i>	Tetrix Bedrijfsopleidingen (p/a Stork)
<i>Tel.</i>	0251 - 207 020
<i>Naam</i>	Dhr. F. Schuijt
<i>Functie</i>	Voorzitter bestuur
<i>Organisatie</i>	Tetrix Bedrijfsopleidingen (p/a Stork)
<i>Tel.</i>	0251 - 207 020
<i>E-mail</i>	info@tetrixbedrijfsopleidingen.nl
<i>Netwerk</i>	Platform Het Signaal
<i>Naam</i>	Mw. F. Compaan
<i>Functie</i>	Projectmanager
<i>Organisatie</i>	Regionaal Overleg Arbeidsmarkt Zorg (ROAZ)
<i>Tel.</i>	072 - 576 38 50
<i>E-mail</i>	els.compaan@facit.nl
<i>Netwerk</i>	Flexibele Zorgkolom
<i>Naam</i>	Mw. T. Sijp
<i>Functie</i>	Projectleider Innovatie Zorg en Welzijn
<i>Organisatie</i>	Horizon College
<i>Tel.</i>	0229 - 287 100
<i>E-mail</i>	t.sijp@horizoncollege.nl
<i>Naam</i>	Mevr. M. Klaver
<i>Functie</i>	Directeur School of Technics
<i>Organisatie</i>	INHOLLAND Alkmaar
<i>Tel.</i>	072 - 518 34 06
<i>E-mail</i>	marjo.klaver@Inholland.nl

Colofon

Uitgave

Onderzoek

Vormgeving

Datum

Het Platform Beroepsonderwijs

Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt

Crasborn Grafisch Ontwerpers bno

Januari 2005

Breullaan 1
3971 NG Driebergen

T 030 691 91 90
F 030 697 74 70

E info@hpbo.nl
I www.hpbo.nl

**Het Platform
Beroepsonderwijs**